

ELOFIZETÉS

ELFIZETÉS:
 HETEN: ...
 HÓNAP: ...
 ÉVI: ...
 KÖZEL: ...
 KÖZTÁRSASÁGI: ...

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 97
 KIADÓHIVATAL
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Teljes ülés az aradi Kamarában. Tíz óráig.
- Schmidt Miksa „drága” szerelme.
- Szerb hivatalos személyek a merénylet tervezői. Ferenc Ferdinánd és a kőprinc baka.
- Elek Pál nem fizet provizórt?
- Bukott kormányelnökök a sajtó bukásukról.
- Rossz üzlet a szerelem.
- Szerb diákok megakarták ölni Vilmos császárt is? Drága kabát a gombhoz.
- Mosolygó halottak.

Szint vallani!

Arad, július 9.

Annak, a mire Berchtold gróf ma a királytól fölhatalmazást kapott, ez a két szó a lényege. Szerbiához fordul a monarchia ezzel a fölhívással. Elküldi a szerb kormánynak a szerajevói vizsgálat adatait, a melyek bizonyossága szerint „nem magánszemélyeknek tekinthető” szerbiai egyénektől indult ki a trónörökös megöletésének terve. Tehát nincsen szó egy anarchista betűszedőről és nincsen szó egy exaltált diákról, hanem a nagy-szerb propaganda előkelő embereiről, politikai testületekről, a hol bombákat és revolvereket osztanak ki a földarabolásra szánt Ausztria-Magyarország magas állású embereinek megölésére. Cabrinovics és Princip szinte jelentéktelen személyekké törpülnek ebben a dologban. A mi az ő kezükben a bomba és a revolver volt, azok voltak ők a szerbiai nem magánszemélyek kezében, a kiknek névsorát

még titkolják, de a kikről a szerb kormány a belgrádi követ útján rövidesen tudomást fog szerezni.

Amikor pedig a monarchia a szerb kormány elé tárja, hogy a nagyszerb propaganda, az idegen állam területére indult, a szerb kormány által támogatott, vagy legalább is jóindulatúan nézett izgatás mivé fajult, milyen rettentő eseményekhez vezetett, akkor joggal kérheti, követelheti Szerbiától: valljon színt! Akarja-e folytatni, istápolni, tünni ezt az agitációt, továbbra is melengetni a monarchia fölosztásáról élesztett ábrándokat, — ami egyértelmű lenne azzal, hogy a monarchiával a békés viszonyt megszakítsa, — vagy pedig óhajt-e őszinte, becsületes, tisztességes, a szomszéd államnak minden jogait tiszteletben tartó békét s hajlandó-e arra, hogy ennek a békés szomszédságnak fentartása érdekében megzabolázza azokat, akiknek féktelensége, lelki eldurvulása, agyrémei a szerajevói merényletbe vezettek s ezzel a művelt világ megbotránkozását zuditották Szerbiára?

Szint kell vallani. Szerbia a mi legdrágább szomszédunk. Az annexiótól kezdve mostanig milliárdokat költöttünk el miatta mozgósításokra, rettentő veszteségeket okozott a gazdasági életben, és e nagy károk és kiadások után még mindig ott vagyunk, hogy az állítólagos békés szomszédság csak Pasicnak néhány óvatos, szemforgató nyilatkozatában él, s Szerbia nemesak otthon szítja a

gyűlöletet ellenünk, hanem gyűlöletet irredentista eszméket és izgatókat, bombákat és brovningokat csempész át határainkon. Ujságjaik kétségbevonják azt a jogot, hogy a trónörökös akkor fogadhassák Bosznia fővárosában, amikor Szerbia a rigómezei ütközet évfordulóját ünnepli.

A monarchia nem akar háborút. Soha oly erősen nem nyilatkozott meg a béke utáni vágy, a békéhez való ragaszkodás, mint most. A monarchia gazdasági élete minden ízében a békés szomszédsághoz, noha kétségtelenül sokkal szilárdabb alapokon nyugszik, mint a kettős háborútól megviselt és a pacifikálásokban lekötött Szerbia. Az a kérdés azonban, hogy Szerbia is akar-e. Mert ha Szerbia nem akar, akkor lehetetlen azt nekünk akarnunk, vagy azt elhittetni magunkkal, hogy békében maradhatunk.

A szerb kormány hivatalos nyilatkozataiból azt kell következtetnünk, hogy a diplomáciai eljárás onnan indul, az összeütközést Szerbia sem akarja, hogy a béke fentartását szeretné. A szerajevói események után, a vizsgálatnak szinte kompromittáló adatai mellett azonban nem elég, ha ez a békeszeretet csupán üres szavakban, hűvös miniszterelnöki nyilatkozatokban, néhány óvatosan sugalmazott kommunikében ölt testet. Tettekre van szükség. A szerb kormány szerelje le azokat a testületeket, a melyek tevékenysége föltétlenül azt a látszatot

A 215. §.

Irta: Szederkényi Anna.

Akkoriban esett nálunk a főváros vezetősége apasági lázba. Dühödten keresték az apákat vissza- és előremenedlog. Hosszu vezércikkek jelentek meg a lapokban, amelyben zörgős bordáju és borostás agyvelejű társadalomtudósok szóltak az aranyifjúsághoz, hogy gondolják meg a dolgot és viseljék ők a súlyos következményeket. Hisz milyen szép dolog az apának lenni. Nevelni az apró neveletleneket, akiknek ártatlan szeme öntudatlan szemrehányással kérde az emberiségtől és így tovább...

Zoltán ur, akinek gyermeki tisztasága, szelid szeme és nőiesen lágy arckifejezése sok asszonynak dobogtatta gyorsabban a szívét, még nem is olyan régen, lelkesen olvasta föl feleségének ezeket a cikkeket. És mivel akkoriban a színházakban csupa olyan darabokat adtak, amelyekben vagy az apák, vagy a fiuk törvénytelenek, elvitte Pént, hogy nézze meg ezeket a darabokat.

— A fiuk gondolatának más irányt akarok adni, érted? — jelentette ki önérzetesen az előadások után hazamenet.

— Nem értem, kedvesem.

— Hja, ti nők sohasem értitek az ilyen magasabb szempontokat.

— Milyen más irányt? ...

— Mást... Nem ilyent, de olyant...

— Milyen olyant? ...

Zoltán ur büszkén legyintett a kezével.

— Csak bizd rám a dolgot. Az ilyen komplikált kérdéseket csak a férfiak értik. A fiut én fogom nevelni.

— Kivéve mikor én ...

— Természetesen az én utmutatásaim alapján.

... Másnap délelőtt Zoltán urnak nagy levelet hozott a posta. A borítékban az állt nyomtatott betűkkel: Az államkincstár gyermekvédelmi osztályától. „Hivatalból portómentes”. Zoltán urnak nagyot dobbant a szíve... Hohó! A miniszternek valószínűleg tudomására jutott az együttérzése és most igénybe akarja venni munkásságát. Föltépte a borítékot és olvasni kezdte a levelet, de mire a végére jutott, minden táncot járt körülötte a szobában.

De hisz ez tisztára lebetetlen. De hisz ez hallatlan tévedés. Ki az a Bencsik Mária Zsuzsanna? Ősoha hírét sem hallotta Bencsik Mária Zsuzsannának. És most ez a nő egyszerűen kinevezi őt gyermeke apjának. De hisz ez tisztára örület. Ki lehet ez a nő? Itt tenni kell!

Zoltán ur tizenkét órakor kijelentette, hogy adóügyben van beidézve és elrohogott a legközelebbi villamossal a IX. kerületi hivatalba, ahol az apákat teremtették a már meglévő gyermekekhez.

— Uram — szólt keserűen a fogalmazóhoz — aki olyan hunyorítással kacint rá, mint aki azt mondja: minden a családba marad, vén huncut! ne busulj! — uram, itt súlyos tévedések forognak fenn. Én két év óta szolid családi életet élek. Én hírét sem hallottam Bencsik Mária Zsuzsannának. Én nem fizetek, én nem apásodok.

— Csak nyugalom. A legfontosabb és súlyos államkérdésben, hogy megértsük egymást. A szóban lévő áldozat eskü alatt vallja, hogy most harmadéve, egy holdvilágos téli estén. Odakünn hópihék szállingóztak, ugy a kised születése előtt néhány nappal, de az is lehet, hogy utána. Nem méltóztatik emlékezni?

— Mit, most harmadéve... és én emlékezem egy holdvilágos estére.

— Gondolkozzék, kérem... A hópihék, a puha, finom hópihék...

— Uram, mi közöm nekem a hópihékhez... Most harmadéve nagyon sok estén hulltak a hópihék. Itt van az arcképem, mutassák meg annak a, annak a hogy is hívják... Látja, még a nevét sem tudom és meg fogják látni, hogy nem ismer rám...

— Kérem, legven szerencsém nyolc nap múlva. Nyomozni fogunk...

— Csak bizzák rám, én is fogok nyomozni...

A nyolc nap elteltével Zoltán ur két kiló aktával a hóna alatt jelent meg a tetthelyen.

erősíti, mintha Szerbia a monarchia rovására terjeszkedni, területet szerezni akarna. Mi nem félünk az ilyen ábrándoktól, a fantasztikus tervektől, a melyek még az elméletek terén is elcsuszognak; de szükség van arra, hogy az elvakítottak, a tudatlankok csoportja, azok, a kiket az agitáció eddig hatalmába kerített: magától Szerbiától hallják és tudják meg azt, hogy Szerbiának nincs keresni valója az osztrák-magyar monarchia sorompóin túl és nem is akar keresni.

Azt kérjük Szerbiától, a mi szinte magától értetődő. Ha a belgrádi közhangulat nem is hajlik a világosan ítélni tudó józanságra, s ha a kormány nem is föltétlen ura a közhangulatnak: hisszük, hogy ennyi belátás lesz bennük. A helyzet csak akkor lenne kritikus, ha Szerbiáról ennyit se lehetne joggal feltételezni, ha őszinte szavak és minden kétséget kizáró tények helyett újra kertetelni próbálnának. Azonban a monarchia aláhuzott üzenete azt is jelenti, hogy ennek a kertelésnek ideje lejárt. Ezt meg kell érteni Belgrádban is, — és most valljanak szint: békét akarnak-e, vagy azt, ami ennek ellenkezője?

A miniszterelnök az állami tisztviselőkről. Budapestről jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök ma délután öt órakor fogadta az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttségét és átvette az egyesület memorandumát. A küldöttség szónokának üdvözlő beszédére válaszul kijelentette a miniszterelnök, hogy *bajtársi rokonszenvvel kezeli a hivatalnokok ügyeit, nem vállalhat azonban garanciát arra nézve, hogy az egyenes kivánságokat illetőleg mindig egyet fog-e velük érteni, miután neki az állam és a szolgálat érdekeit is figyelembe kell venni. De ha egy és más részletkérdésben nem is lesz velük egy véleményen tettekkel fogja bebizonyítani, hogy megbízható, becsületes hű bajtársa a hivatalnoki*

karnak. Beszéde végén kijelentette, hogy igyekezni fog a *szolgálati pragmatikát a fegyelmi törvénnyel együtt* a dolog fontossága által megkivánt idő alatt tető alá hozni.

Tizlől hatig.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 9.

Beöthy Pál elnök tíz óra tíz perckor nyitja meg az ülést és jelenti, hogy a király köszöntét tolmácsolta a Háznak a trónörökös elhunytá alkalmából való részvétnyilatkozatáért.

A napirend szerint az illetékről szóló törvényjavaslat tárgyalása következik.

Tüdös János tárgyilagossá szemlélődés mellett arra a meggyőződésre jut, hogy bár szükség van az illeték szabályozására, ez a javaslat nem szerencsés és nem helyes, mert elviselhetetlen és állandó terhet ró a közönségre. Valósággal humoros, hogy a pénzügyi bizottság csekély emelésnek nevezi ezt az állandó adót, holott az előadók kimutatták, hogy abnormisan nagy az emelés. Az egész törvényjavaslat a szerencsétlen felek kizsákmányolására készült. Híve a progressivitásnak, de az új törvény oly elviselhetetlen terheket ró a nagy perekre, hogy azok vitelét lehetetlenné teszi. A javaslatot nem fogadja el.

(Pénz, pénz, pénz.)

A következő szónok Polónyi Dezső. Az elnöki széklet Simontsits Elemér foglalja el.

— A kormánypárti lapok már tegnap, a vita második napján azt írták, — ugymond — hogy *obstrukció* van. Hát ha valahol indokolt lenne az obstrukció, úgy ennél a kérdésnél, mely tömegérdeket sujt, lehetne sokat beszélni. Elnök: Sümegi képviselő urat kérem ne zavarja a szónokot.

Polónyi Dezső: Engem nem zavar. Sümegi Vilmos: Egy szót sem szóltam. Elnök: Sümegi képviselő urat *rendreutasítom*.

Polónyi Dezső: Ugy tudom, hogy a rendreutasításnak csak akkor van helye, ha a közbeszóló a szónokot zavarja.

Elnök: Ezt én állapítom meg. Az elnök intézkedését kritizálni nem szabad. Sümegi képviselő urat másodsor is rendreutasítom.

Felkiáltások a baloldalon: Uj fiu. Szász Pál tanítványa.

Polónyi Dezső: Kerülni akarja azt a látogatott, mintha obstruálna. A javaslatból kikia-

bál az állami bevételek fokozásának a szándéka. De miért éppen azt a réteget sujtja a miniszter, amely leginkább rászorul a kiméletre? Miért nem adóztatják meg a nagybankokat? Ha olyan nagyon kell az a négy-öt millió, tessék megadóztatni a pénzintézeteket. Mindenütt a világon olcsó az igazságszolgáltatás, csak nálunk drágítják meg. Az állam valósággal utazik a leletekre.

Barthos János: Ha a most hozott törvényeket nem tartják tiszteletben, a kormány magára vessen. A kormány utazik a milliókra. Ad neki egy receptet, hogy a pénzt honnan vegye. Ott vannak az új bárók, az udvari tanácsosok. A pénzügyminiszter jelszava az, hogy *pénzt, pénzt, pénzt!* Ezért írta alá a lehetetlen indokolást. Ez nem illetékemelés, hanem közönséges adósróf. Részletesen foglalkozik a javaslattal és behatóan kritizálja minden tételét. A javaslatot nem fogadja el.

(Megkurtították az ebédidőt.)

Az elnök ezután háromnegyed kettőkor félórára felfüggesztette az ülést. A félórás ebédidő az ellenzéken nagy méltatlankodást keltett. Máskor két óra volt az ebédidő.

A déli szünet után

a folytatólagos ülést délután három órakor nyitotta meg Szász Károly alelnök.

Barcsay Andor félórás beszédben kritizálja az illetékjavaslatot, melyet nem fogad el.

Huszár Károly a következő szónok. Konstatálja, hogy a kormány kétezer millió korona adósságot csinált.

Elnök: Terjen a tárgyra. Felkiáltások balról: Általánosságban csak szabad beszélni.

Bartos János: Uj fiu. Az elnök Bartost rendreutasítja.

Huszár Károly folytatja beszédét, közben Szász Károly Hantos Elemérhez fordult és így szól: Kérem az előadó urat, foglalja el helyét. (Derűtség.) Hantos Elemér elfoglalja az előadói széket:

Kun Béla: Szabadon elővezetve. Huszár Károly: Az előadó is az általános rendszert találta helyesnek, mégis ragaszkodnak a javaslatához, mert ez kedves a szeszbaróknak és az új nemeseeknek. Nálunk valóságos kutyabőr veszedelem van. (Derűtség.) Az volna az igazság, ha mágnásokra náritának a terheket, és nem a szegények százezreire.

Pongrác János gróf: Elég bajuk van azoknak a munkáshiány miatt.

Huszár Károly: Ez már kőkorszakbeli állítás.

Pongrác gróf: A birtokosokat eléggé sujtja

— Tessék uram, itt van. Parancsoljon... Itt van Benesik Mária Zsuzsanna élettörténetének hivatalos kimutatása most harmadévről. Tessék!

Tizenhárom fényképet dobott el az asztalra az akták tetejére.

Ez a tizenhárom fénykép ama boldog férfiaknak az arcképe, akik... De hisz ön ért engem... Akik harmadéve szintén...

— Szóval ön ismeri, hogy... szintén...

— Én nem ismerem el semmit... Annyi az egész, hogy a szóban forgó „nevezett” most harmadéve az unokanövérémmel volt szobaleány... De ez még nem ok, mi?... Azaz, hogy... nos igen... az ember ezt igazán nem tudhatja három év múlva... Kérem, ön talán tudja?... Tudja, hogy egy holdvilágos téli este. Künn hullnak hópihék, tudja ugy karikára lefelé... A szép, fehér selymes hópihék... Minden fehér, egészen fehér odakünn, olyan egybeolvadóan fehér... A szalonban gyönyörű, kacér asszonyok, akiknek a szeme csupa igézet, a forró tea, zongora, tánc... Artatlan leányok — és az előszobában egy esinos, kerekkepű szobaleány... Fogalmazó ur, vallja be, ezt ön sem tudhatja... Férfiak vagyunk — vallja be...

— De uram, itt arról van szó, hogy önnek kell bevallania és nem nekem.

— Pardon... Nos, föltéve, de meg nem engedve... Tudja az ördög... De az a másik tizenhárom irásban, becsületszóra állítja,

hogy ő is egy téli, tavaszi, vagy nyári este, délután, délelőtt, mikor hogy... Azt szeretném már most tudni, hogy talán sorshuzás útján állapította meg a kincstár az apaságot?

— Uram, ez itt állambivatal. Itt mi nagy és szent dolgot művelünk. Az elhagyatott gyermekek apáit kutatjuk ki... Ont több mint két esztendeje keressük, most megtaláltuk és többé el nem menekül. Uram ön fizetni fog előremenőleg, de kap cserébe egy neveletlen leánykát...

— Borzasztó... Még hozzá leány...

— Azonban egy tanácsossal szolgálhatok önnek. Ismerkedjék meg azzal a nővel. Talán érdemes... És ki tudja, esetleg utólag...

Zoltán ur fölháborodva tiltakozott.

— Én tisztességes családapá vagyok, de kérem...

Az igazság az, hogy mikor Zoltán ur a Warang-utca 83. III. 17. alá becsöngetett, csak homályosan emlékezett az illető fogalmazó bölcs tanácsára. Pusztán csak a kíváncsiság vitte föl a harmadik emeletre. Látni akarta legalább Benesik Mária Zsuzsannát. A második csöngetésre egy apró gömbölyű, szőke aszszony nyitott ajtót, akinek kék karton bluza a nyaknál ki volt gombolva. Csak odabent nézett rá látogatójára. Meglepetve csapta össze a kezét.

— Zoltán urfi!... Jézus Mária... Mig letörölt egy széket és eléje tolt, szegye-

lősen pirulva kérdezte, nagyon halkán. Teccik rá haragudni?... Pedig igaz... Bizony Isten... Én mindjárt éreztem... Még mondtam is...

— De Zsuzsi fiam, ne okoskodjék, nekem megmondhatja az igazat... Most már ugy is mindegy, látja... Miért éppen én?

— Ne mozdulhassak el innen, uram, ha nem igaz... Az ilyesmit megérzi az ember...

Ügyes mozdulattal segítette le a kabátját. Ő is letelepedett a kátyha mellé és zavartan fordította az ablak felé a fejét, mint ha menekülni akarna Zoltán ur kitartó tekintete elől.

— Nézzük csak... Segítsen emlékezni... Hogy is csak...

— Az Irén nagysága legyezőjéért tetszett visszajönni. Mind elmentek otthonról. Én a halóban voltam, ágyaztam. Az urfi nagy hunout volt!

Gurgulázva, jó izüen nevetett. Ez a nevetés egy szempillantás alatt visszaidézte a múltat. Tiszta, gyermekies kacagása, mely ugy fejébe kergette akkor a vért. Most újra a karjaiba érezte ifju, üde alakját és újra az a gondolat villant át agyán, ami akkor.

Ah, ezek a rettenetesen, kegyetlen dának, akik után az előszobába kell menekülni... Milyen borzasztó!... De milyen forró volt az a leány.

a munkáshiány. Miért nem küldik a munkanélkülieket vidékre?

Huszár Károly: Kivánom a képviselő urnak, hogy budapesti facér szabólegények kapják meg a kukoricáját. (Hangos derűtség.) A javaslatot nem fogadja el.

Szabó István (nagyatádi) a kiscgazdák és a kisegisztenciák nevében tiltakozik a javaslat ellen.

Preszly Elemér a következő szónok, aki a javaslat egyes paragrafusait kezdi bíráltni.

Elnök: A képviselő urnak módjában lesz ezt a részletes tárgyalás során kifejtetni. (Zaj.)

Felkiáltások balról: Micsoda beszéd ez, hát miről beszéljen?

Justh János: Sóról?

Huszár Károly: Vagy a Margitszigetről?

Rakovszky István: Hallatlan terror.

Batthyány Pál gróf: Már nem izlik az illeték vita?

Preszly Elemér ezután részletesen bírálja a javaslatot. Hangoztatja, hogy az inhumánus intézkedések a mai rendszerre vallanak.

Elnök: Ne térjen el a tárgytól.

Lovász Márton: Nem tért el.

Elnök Rakovszky Istvánt rendreutasítja.

Rakovszky István: Nem mondtam semmit.

Percekig tart a zajongás, majd Preszly befejezi beszédét és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. Az elnök indítványára a Ház ezután elhatározza, hogy a holnapi ülés napirendjére a mai napirendet tűzik ki s ezzel az ülés véget ért.

Szerb püspökök Tisza István grófnál. Budapestről jelentik: Ma délelőtt Tisza Istvánt a magyarországi szerb egyházak képviselőitől *Letics, Nikolics és Zobkovics* püspökök keresték fel. Letics kérte a miniszterelnököt, hogy tolmácsolja felsőbb helyen a magyarországi szerbek loyális hűségét és megbotránkozását a merénylet felett. Tisza kijelentette válaszában, hogy ezt a hűséget soha kétségbe nem vonta senki és a szerb ügyeket jóindulattal fogja elintézni.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti: A kabinet tagjai ma este hét órakor Tisza István gróf elnöklete alatt a miniszterelnökségi palotában minisztertanácsra gyűltek össze, a mely folyó kormányzati ügyekkel foglalkozott.

Teljes ülés

az aradi Kamarában.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 9.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma délután 5 órakor tartotta meg nyári teljesülését, Ottenberg Tivadar udvari tanácsos elnökletével. Az elnök tartalmassal megnyitójában visszaillesztetést vetett a legutóbbi közgyűlés óta történt fontosabb eseményekre.

Emelkedett beszéd keretében emlékezett meg a szerajevói gyászos eseményekről és meleg szavakkal karakterizálta azt a csapást, mely Ferenc Ferdinánd trónörökös megöletésével országunkat érte. Indítványára a kamara a királynak a következő részvétlívratot küldte:

Császári és Királyi Felség! Legkegyelmesebb Urunk! Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a mai napon tartott teljesülésében legmélyebb fájhábordással és szavakban ki nem fejezhető fájdalommal vette hírt ama rettenetes és bűnös eseménynek, amely Felségedet és Uralkodó házát Ferenc Ferdinánd Trónörökös és hű hitvese elvesztésével sújtotta. A végzet kifürkészhetlen akaratából származó eme csapás elviseléséhez merítsen Felséged lelkirojt népei fájdalmas együttérzéséből, a Mindenható pedig arra kérjük: acélozza meg fizikai erejét a mi szeretett uralkodónknak, hogy sok aggodalommal kísért betegségéből történt fölgyógyulása után még hosszú ideig biztos kézzel kormányozhassa hű alattvalói sorsát, életét.

Miután az elnök a magyar közélet halottját, Kossuth Ferenc volt kereskedelmi minisztert, a magyar ipar egykori védőjét meleg szavakkal elparentálta, megemlékezett Varjassy Lajos dr. titkárnak a kamarák párisi nemzetközi kongresszusán tartott nagyszabású előadásáról, amellyel tudvalóval szép sikert ért el. A közgyűlés meleg elismeréssel honorálta a titkár kiváló szereplését. Varjassy a közgyűlésen magas nivóju előadásban számolt be a kongresszusról.

Zima Tibor másodtitkár beszámol a kamarának a harmadosztályu kereseti adó kivétele alkalmával kifejtett sikeres akciójáról. A közgyűlés elismerését fejezte ki az adó kivétel bizottságnak és Mülek Lajos dr. elnöknek, mert méltányosak voltak a kereskedőkkel és

iparosokkal szemben. Jelentette még a másodtitkár, hogy a kamara kérdést intézett a kerületbeli nagyobb pénzintézetekhez, a perenkívüli eljárás szabályozására vonatkozóan, amely az új polgári perrendtartás életbelépése következtében revízió alá került. A teljesülés kimondotta, hogy a kapott válaszok figyelembe vétele alapján készített fölterjesztésben adja meg a kamara az igazságügyminiszter ur által kívánt szakvéleményt.

Mátyás Jenő segédtitkár referálása mellett foglalkozott a közgyűlés az aradi ipartestületnek a vásárnapok megrövidítését célzó beadványával. A kamara amellet foglalt állást, hogy Aradon az eddigi öt nap helyett csak két nap (szombat és vasárnap) legyen kirakodó vásár. Ez annyival előnyösebb a helybeli üzleti életnek, mert a vásárt megelőző pénteken vidéki iparosok és kereskedők nem árusíthatnak. Tudomásul vették még, hogy az elnök fölirt a kereskedelmi miniszterhez a szeszadójavaslat egynémely rendelkezése ellen.

Bolgár Lajos fogalmazó beszámolt arról, hogy a kamara fölirt a kereskedelmi miniszterhez, azon új rendszer ellen, hogy az aradi telefonelőfizetőktől kiméletlenül hajtják be a telefon díjakat és komoly okok nélkül is leszerelik a telefonokat.

A kamarai közgyűlés folyamán többek között felszólt Nagy Sándor (Pankota) aki azt tette szóvá, hogy a vidéken a legtávolabbról se tud a polgárság olyan kielégítő eredményt elérni az adó kivételnél, mint Aradon. Kéri a Kamarát, hasson oda, hogy a vidéken olyan egyének jussanak adó kivétel-bizottságokba, akik ismerik a polgárok viszonyait. E tekintetben a falvakban a legnagyobb igazságtalanságok történnek.

Ottenberg elnök kijelentette, hogy a Kamara mindent elkövet a vidéki polgárság érdekében és teljesíteni fogja Nagy Sándor kívánságát.

A Varjassy Lajos-utcai Mericskay-féle mozgószínház építése körül keletkezett még vita, amelyben részt vettek Hönig Ottó, Reinhart Gyula, Steigerwald Alajos, Balogh Dávid és Zima Tibor

Végül Ottenberg udv. tan. meleg szavakkal üdvözölte Eles Ármin alelnököt abból az alkalomból, hogy mult hónapban ülte arany-

— És miért nem jött el soha többet. Pedig vártam ám... Nagyon vártam az urfit...

— Vártál Zsuzsi...

— De még hogy...

— És miért vártál?

— Mert... Csak úgy vártam.

— És mit gondoltál, mikor nem jöttem.

— Szégyenlettem is magam, meg haragudtam is.

— Miért haragudtál?

— Mert azt gondoltam, hogy ha a kapitány ur el tudott hozzám jönni tizszer is, az urfinak is jó lehettem volna.

— De hiszen, jó voltál Zsuzsi.

— Akkor eljött volna máskor is.

Csakugyan, miért nem is ment föl hozzá többet?... Még az unokanővérét sem látogatta meg, míg a házban volt. Egyszerre föl pattantak agyának rég lezárt sejtjei és mint a tüzes szárnyu pillék úgy rajzottak körül akkori gondolatai. Sajnálta Zsuzsit, aki tudta, hogy ő is csak egy a végtelen sorozatban és mégis úgy engedte át magát a leány, olyan tökéletes odaadással, mintha egy egész életre kérte volna. Meghatotta ez a nagy megadás, az örök nőies lágyság, amely szüziessé varázsolja azt a viharosan lezárt epizódot. Nem is tudta olyannak tekinteni, mint a többit, épen azért kerülte el. Ugy emlékezett rá vissza sokáig, mint egy friss lélekzetvétele, mint egy üdítő álomra...

Zsuzsi a szótlanágát haragra magyarázta. Alázatosan mellésompolygott és félve simogatta meg a kabátja ujját.

— Hasonlít ám... Olyan tisztára, mint az apja. Holnap itthon lesz. Kiadják. En fogom nevelni. Magam tápláltam.

— És miből él most?

— Eleinte takarítani jártam, de most harisnyákat fejelek kötőgépen. Van ám munkám elég. Vannak jó nagyságaim, nagyon szeretnek. Itt-ott mosok is némelyiknek.

— És jobb így?

— Jobb, mert magam akarom nevelni... Nem tetszik kíváncsi lenni az urficskának?

— De, majd eljövök holnap...

— És most nagyon tetszik sietni az urficskának?

— Nem épen...

Mikor Zoltán ur hazafelé ment, elhatározta, hogy ismét úgy fogja elraktározni az esetet, mint egy epizódot. Mikor a felesége nyugodt szemébe nézett, azzal vigasztalta magát:

— Végre is a gyermekem anyja. Egészen más, ha egy idegen nő lenne, de a gyermekem anyja.

És mikor harmadszor, negyedszer és már maga sem tudta hányadszor csöngetett be a tizenhetes ajtón, folyton ezzel csitította zavargó lelkiismeretét.

A gyermekem anyjával csak szabad. És ha véletlenül Törökországban laknám? Egyszerűen azt gondolta, hogy ott lakom.

Ha a Bencsik Mária Zsuzsanna leánya nem kap egy csillagos éjszaka kólikát, nem is támadt volna veszedelem az ügyből. A végzetnek azonban úgy tetszett, hogy közbejőjön ez a rideg próza. A kislány kékült, zöldült, Bencsik Mária Zsuzsanna leányát belécsavarta egy paplankába és rémülten rohant vele az apjához.

Zoltán ur úgy érezte magát, mikor gyermekeinek anyái farkasszemet néztek egymással, mint aki két hintán hintázott és egyszerre leszakadt alóla mindakettő. A két asszony még ájuldozva bámult, amikor Zoltán ur már az utca végén botorkált.

Másnap a felesége megindította ellene a válópórt. Zoltán ur, hogy megbékítse a feleségét, többet nem tette a lábát a 17. számú lakásba. Aszkéta életre adta magát. Az asszony azonban nem hitt már neki. A pórt fönntartotta és meg is nyerte a fiával együtt.

Keserűen tért vissza a Zoltán ur Zsuzsanna-hoz, de ez közben ismételtlen kegyeibe fogadta az előbbi ideálját, a kömüveslegényt, akiről tudta, hogy legény és így nem csalja a tulajdon feleségével...

Igy maradt Zoltán ur asszony és gyerek nélkül és a Zoltán ur gyerekei apa nélkül a 215. § dicsőségére.

lakodalmát. Az ünneplést az alelnök meghatot-
tan köszönte meg.

Miután iparkihágási ügyeket intéztek el,
három új levelezőtágot választottak meg: Bing
Hugó pénzügyi vezérigazgatót, Holländer
Emil fakereskedőt és Hartman Béla cégvezetőt.

Schmidt Miksa

„drága” szerelme.

(Szobor Málnás Elzának.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 9.

Annak a kiúszó szenzációnak, mely Tur-
csán Elza kegyetlen meggyilkolása nyomán
támadt, az áldozaton kívül a közönség szemé-
ben még egy érdekes szereplője volt: Schmidt
Miksa butorgyáros, akit a gáláns barátok pél-
daképévé avatott a közhit. A gyáros most bi-
zarr módon akarja igazolni a róla alkotott
általános véleményt: valósággal kultuszt űz a
szegény Málnás Elza iránt a siron túl is táp-
lált érzelmeiről.

Schmidt már a gyilkosság után megbizta
ügyvédjét, hogy vásárolja össze a leány örö-
köseitől ékszereit és képeit. Kétszáz ezer ko-
ronát ígért ezekért az örökösöknek, akiket
azonban mások felbuzgattak. Nem adták oda
az örökségüket, hanem önkéntes árverésen bo-
csátották áruba. Itt azután pórul jártak, mert
az ékszerekért mindössze 60.000 koronát és a
képekért, beleértve egy hamisítványnak bi-
zonyult Tiziánt és Van Dycket is, 10.000 ko-
ronát kaptak.

Schmidt tudta ugyan, hogy az elkótyave-
tyélt holmi nem ér kétszáz ezer koronát, de
mindenképpen meg akarta azt szerezni, mert
szüksége volt rájuk különös szándéka végre-
hajtásához. A Kiscelli-úton levő régi kápolná-
ját ugyanis átalakította Turcsán Elza mu-
zeumává. A leánynak a Margit-rakpart 42.
szám alatt levő lakása három szobáját teljesen
lemásoltatta s úgy rendezte be, ahogy az
Málnás Elza halálakor volt. A koreveten a di-
vánpárnák, a toilette-asztalon a puderpamacskok
s kozmetikai szerek, az asztalkákon a nippék,
az íróasztalnál levelei, kedvenc újságjai, ugyan-
azok.

Ötvenezer koronába került ez a beren-
dezés. Azoknak a butoragyároknak vagy emlé-
keknek, melyeket nem tudott megszerezni,
fénykép után csináltatta meg teljesen hű má-
solatát. Összevásárolt a leány falujában, előző
lakhelyein, régi ismerőseitől mindent, ami em-
léke volt a leánynak, az összes lapokat, ame-
lyekben róla volt szó, képeket és aktokat fá-
radatlan buzgalommal. Kápolnát is emelt
ugyanitt barátja emlékének. Itt állandóan
istentisztelet lesz az Elza lelküdvéért. Ezenki-
vül hatalmas szobrot állít a régi óbu-
dai táborhegyi temetőben. E szoborcso-
port főalakja Turcsán Elza lesz. A fő-
alakot bronzból mintázzák és a gyáros most
külföldön utazik, hogy barátjéhez hasonló
alakot találjon, aki modellt ülhet a német szob-
rásznak, aki százhetvenezer koronáért vállalta
a szobor elkészítését. A muzeumot, kápolnát és
emlékeshobrot január 8-án, a szerencsétlen
leány meggyilkolása évfordulóján fogják fel-
avatni.

Ime: ez a szerelem a siron túl is. Ha
olyan szomorú nem volna az előzménye, talán
ennek a furcsa kultusznak hatása sem volna
annyira vegyes.

Drága kabát a gombhoz.

(A város új szervezési szabályrendelete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 9.

Titkok titkaként hét pecsét alatt őrizték a
városházán a város szervezési szabályrende-
letének a kéziratát. Mikor az Aradi Közlöny ez
év februárjában nyilvánosságra hozta, hogy az
új szervezet állás-szaporításból és teher növe-
kedésből áll, akkor az volt a válasz, hogy a
tervezetnek csak egy része, minimálisan ele-
nyésző költség-szaporodással, kerül a közel jövő-
ben megvalósításra és a város vezetősége éppen
nem gondol új állások kreálására.

Most, hogy a nyomdából kikerült és a
nyilvánosságnak átadott szervezeti szabályren-
delet tervezetét figyelmesebben át lehet tanul-
mányozni, ki kell jelenteni, hogy annak nem-
csak egy töredékét, de egy betűjét sem szabad
a törvényhatóságnak elfogadnia, annál kevésbé
az életbe átültetnie. Nemcsak azért, mert csak-
ugyan százezer koronával kerülne többbe az ad-
minisztráció, mint eddig, nemcsak azért, mert a
szabályrendelet csak a tisztviselők helyzeté-
nek javítása szempontjából és tényleg állá-
sok szaporítására készült. Sőt most látszik
valójában, mennyire volt igaza annak a főtiszt-
viselőnek, aki ismerve a tervezetet, az Aradi
Közlönyben annak idején nyilatkozott, hogy az
nem egyéb, mint olyan gomb, amelyhez kabát-
ot akarnak varrni.

A szabályrendelet életbeléptetése a
legnagyobb abszurdum lenne a
városi törvény elkészülte előtt.

A kormány programjának egyik igen lé-
nyeges része a városi törvény, a városi köz-
igazgatás reformja. Mikor Sandor János bel-
ügyminiszter, a most parlamenti tárgyalás alá ke-
rülő megyei közigazgatási reformról szóló ja-
vaslatát a képviselőházban benyújtotta, ekspo-
zójában kijelentette, hogy a rendőrség államo-
sítását és a városi reformot azért nem terjeszti
be ebben az évben, mert nem akarja az állam
költségvetését egyszerre az átalakulás összes
költségeivel megterhelni, de két éven belül
mindkét törvényjavaslat a Ház előtt lesz. A
kormány eddig minden ígéretét beváltotta és
így semmi okunk sincs kételkedni abban, hogy
a városi adminisztráció rövid időn belül gyö-
keres változáson megy át.

Már pedig a most nyilvánosságra kerülő
szervezési szabályrendelet egyik lényeges alko-
tó része, az első fejezete, a törvényhatóság
hatásköréről szóló I. Rész, amely a város ha-
tóságáról, a közgyűlésről, a városi képviselő
választói kerületek beosztásáról, a városatyák
számáról, a közigazgatási bizottságról, a szak-
bizottságokról intézkedik. Ki tudja ma meg-
mondani, hogy csak egy momentumot állítsunk
előtérbe, vajon a városatyák száma csakugyan
142 marad-e, amint azt a szervezési szabály-
rendelet tervezi, vajon a városatyák választó ke-
rületek száma csakugyan négy lesz-e, amikor a
közigazgatási bíróság maga kimondotta leg-
utóbb hozott ítéletével, hogy a négy kerület
nem felel már meg a viszonyoknak, de a tör-
vényeknek sem. A városi reform egyik legfőbb
célja az lesz, hogy az autonómia tiszteletben tar-
tásával az állami teendők ellátásának óriási ter-
hét, vagy a tisztviselők fizetésével, vagy nagyobb
államsegéllyel könnyebbé tegye. Ki tudja azt ma,
vajon a tisztviselők egy részét nem-e az állam
nevezi ki, vajon az adminisztráció modernizá-
lására nem szüntet-e meg egyes állásokat és

kreál-e újakat, nem változtatja-e meg a tanács
összetételét. Oly

rövid idő választja el a várost a
nagy reformtól,

hogy addig igazán nem érdemes és nem is sza-
bad szervezetének új formákat adnia. Ki tudja,
milyen teendőket vesz majd ki az új törvény a
közgyűlés hatásköréből és utálja a közigazga-
tási bizottsághoz, mely ügyekben ad jogot a
törvényhatósági bizottságnak a végleges dön-
tésre és szünteti meg a miniszter beavatkozási
jogát, vagy pedig hol tágitja a kormányhata-
lom prerogatíváit. Két esztendőig még eldöcög-
het a város szekere azokon a sineken, amelyeket
az 1886. évi XXI-ik és az 1912. évi LVIII. t. e
rakott le.

Az igaz, hogy ez utóbbi előírja új szerve-
zési szabályzat készítését, de a törvény készülté
óta más kormány van, amely programjába fel-
vette és a parlamentben be is jelentette a vá-
rosi reformot. A miniszter sem kívánhatja azt,
hogy a város a nagy átalakulás előtt újabb
terheket vegyen magára és oly szervezetet ad-
jon magának, amelyet a törvény majd összetör.

A szervezési szabályrendelet tervezete oly
kereteket állít fel, amilyenek közt egy világáros
adminisztrációja is bőségesen megférne. A kö-
zönség, a sajtó napról-napra azért panaszkodik
és sir, hogy már most is tulontul drága Arad
adminisztrációja. Hatvanötezer lakosa van a
városnak és

majdnem ezer alkalmazott kap fi-
zetést minden hónap elsején.

Ebben a számban benne vannak a város ösz-
ses adminisztrációs, kulturális és gazdasági
intézményei.

A mai szervezet mellett a város szorosan
vett közigazgatási személyzete, ideértve rend-
őrséget és tűzoltóságot 372 személy és a ter-
vezett új szervezet után lenne 398, tehát 26
új állás kreációjáról lenne szó. Ennek a költ-
ségét a tervezet 111936 koronában számítja ki
azzal enyhítve a horribilis szám ijesztő hatá-
sát, hogy a rendőrség 44 ezer és jövőre még
nagyobb összegű államsegélye ennek egy ré-
szét fedezi, és így a város közönségét csak
80869 korona terhelné és ennek részbeni fede-
zetére szolgál a tisztviselők fizetésének kiegé-
szítésére az államtól járó 85 ezer korona se-
gély még fel nem használt része.

A rendőrség államosítása hónapok kér-
dése, tehát ennek a résznek a tárgyalása fe-
lesleges szövegszerűség. A tisztviselők javítá-
sára kapott államsegély, a 85 ezer korona pe-
dig amotta családi pótlékot is ad a város, ré-
gen nem elégséges, úgy, hogy tetemes összegű
pótadót kellett beállítani a tisztviselői illetmé-
nyek fedezésére.

Részletekbe most nem akarunk bocsát-
kozni és nem szándékozunk hosszasan bizonyi-
tani azt, hogy csakugyan az találta a fején a
szöveget, aki azt mondotta, hogy van egy gomb
és most ahhoz készülnek kabátot varrni, mert
igen kirívó személyi tekintetek mellett az egész
tervezet nem mond egy új szót, ami a köz-
igazgatás megjavítására, vagy a nagyközönség
javára szolgálna. Csak annak illusztrálásul,
hogy az új állások szervezése mennyire elsie-
tett és észszerűtlen lépés lenne a törvényható-
ság részéről, el kell mondani, amit különben
már megirtunk, hogy a tanácsai ügyosztályok
számát négyről ötre akarja emelni a tervezet.
Az ötödik lenne a katonai és illetőségi osztá-
ly. Lenne annak értelme, hogy a városi re-
form előtt néhány hónappal a törvényhatóság
egy annyira kirívóan állami feladat részére,
mint a véderő-törvény végrehajtása, egy külön
ügyosztályt szervezzen, élén egy tanácsossal?

A katonai ügyek feltétlenül elkerülnek a városoktól és azok ellátásáról az állam a maga embereivel gondoskodik. Vagy lenne értelme a orvosi hivatalban két rendőrorvosi állás szervezésének, mikor a rendőrség néhány hónap múlva teljesen az államé lesz, összes tisztviselőivel és legénységével, mikor a rendőrorvosi állások szervezése egyes-egyedül az állam érdekében történnek meg.

Az új szervezési szabályrendelet, amely a bürokrácia tultengésének gondolatától született, teljesen a jelen viszonyok figyelmen kívül hagyása mellett,

nem jobb, csak drágább közigazgatást eredményezne.

Nem is szólva arról, hogy aki a mai gazdasági viszonyok között a közönség terheit szaporítására mer gondolni, az nem ismeri a nép hangulatát, a közönség gondolkodását, az nem ismeri az életet. Életismeret nélkül pedig csak életképtelen és életre nem való, papíros reformok szülehetnek.

TÖRVÉNYKEZÉS

Elek Pál nem fizet províziót?

(Pör az elhunyt bankigazgató örökösei ellen.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 9.

A közeli napokban igen érdekes kártérítési pört fog tárgyalni a budapesti törvényszék. Alperesként Elek Pálnak, a Magyar Bank néhai vezérigazgatójának örökösei szerepelnek, míg a felperes egy birtokeladási közvetítő iroda. Az iroda tulajdonosa, rojtöki Bauer Antal volt képviselő és üzlettársa, Repetzky Aladár negyvenéves korát követelnek ki nem fizetett provízió címen.

A felperesek elmondják, hogy évekkal ezelőtt Kubinyi Tibor képviselőházi terembiztos utján értesültek arról, hogy Elek Pál el akarja adni bicsefalvi birtokát és Esztergom közelében óhajtott birtokot vásárolni. Repetzky Aladár nyomában érintkezésbe lépett Elek Pállal és megvételre ajánlott egy birtokot Esztergom mellett. Elek Pál kijelentette, hogy előbb bicsefalvi birtokát szándékozik eladni és csak azután vásárol újabb ingatlant. Meg is bizta Repetzkyt, hogy közvetítse az eladást, siker esetén két százalékos provízió mellett. A Bauer féle iroda el is adta a bicsefalvi birtokot a várpalotai birtokvételnél ismertté vált Beligradianu testvéreknek, akiknek az ügyvédjével hosszasan tárgyalt. Később Elek Pált összehozták az egyik Beligradianuval, akivel sikerült megkötni az üzletet két millió korona vételár mellett.

Eddig rendben lett volna a dolog, csak hogy Elek Pál megtagadta a provízió kifizetését. Elek Pál ügyvédje a közvetítő iroda követeléseivel szemben az egész tényállást tagadja. Az eladást nem is Repetzky közvetítette, hanem Goldman Róbert és a Rothoff-féle bécsi közvetítő iroda. Ezeknek a közvetítési díját, 30.000 koronát ki is fizették. A pörben a budapesti törvényszék meghozta volna ítéletét, de előbb kénytelen volt felhívni Elek Pál ügyvédjét, hogy az elhunyt vezérigazgató örököseit jelentse be. A pört Elek Pál örökösei ellen folytatják.

§ Halálra ítélt matróna. Londonból táviratozzák: A chesteri bíróság halálra ítélt egy 65 éves asszonyt, aki 72 éves férjét féltékenységből megölte.

Szerb diákok megakarták ölni Vilmos császárt?

— A berlini rendőrség nyomozása. — Bojkott a monarchia ellen. — Megöléssel fenyegetik a szerb trónörökösöt. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Szerajevó—Belgrád, július 9.

Szerajevóból jelentik: Még egyre folynak a letartóztatások. Naponta a megbilincselte foglyok egész sorát kísérik esendőrok a kormányzósági épület felé.

Hire jár, hogy a rendőrség egy másik összeesküvést is fedezett fel, mely Vilmos német császár ellen irányul. Táviratilag értesítették a berlini rendőrséget, mely a német egyetemeket látogató szerb ifjak egész soránál házkutatást tartott és többeket kiutasított a német birodalom területéről. Megállapította a szerajevói rendőrség azt is, hogy a berlini egyetemi ifjuság szerb komitéja élénk összeköttetést tartott fenn a zágrábi és szerajevói tulzókkal.

A berlini rendőrségnek a nagy szerb propaganda ügyében folytatott vizsgálatáról a következőket jelentik:

— Az idén áprilisban névtelen levél érkezett a berlini rendőrséghez Szerajevóból. A levél írója figyelmeztette a rendőrséget, hogy egy szláv bizottság működik Berlinben és

az a célja, hogy merényletet kövessen el Vilmos császár ellen.

A névtelen levélre most lettek figyelmesebbek, a szerajevói merénylet után, és a berlini szerb diákok közt vizsgálatot indítottak. Felfedezték, hogy több szerb diák, szerb jelvényekkel, sokat jár egy házba, ahol Tasits Jordán nevű diáktársuk lakik. Tasits lakásán a rendőrség lefoglalt több iratot, amelyekből kitűnik, hogy a diákok élénk részt vettek a nagyszerb propagandában és tagjai az Omladinának. A diákok kihallgatásuknál azt vallották, hogy az ő egyesületüknek tisztán társadalmi céljai vannak. Lefoglalták az egyesület alapszabályait is, de még nem fordították le.

Berlinből jelentik: A rendőrség a Jedinstvo nevű szerb-szolén-horvát egyesület több tagjánál házkutatást tartott. Ezek a házkutatások összefüggésben vannak a nevezett berlini egyesület tagjainál már előzőleg tartott házkutatásokkal. A házkutatások alkalmával a rendőrség számos iratot és levelet lefoglalt és intézkedett, hogy ezek német nyelvre fordíttassanak le. A további eljárást a lefoglalt iratok tartalmának ismeretétől teszik függővé.

Belgrádból jelentik: Politikai körökben az hirlik, hogy a hármas szövetség hatalmai belgrádi követek által a szerb kormánynál barátságos lépéseket fognak tenni az irányban, hogy a szerb kormány tegyen intézkedéseket bizonyos anarchista elemek ellen. A szerb igazságügyminiszteriumban már dolgoznak az anarchisták ellen készülő törvényen, melyet a szkupstina ősszel fog tárgyalni.

Belgrádból jelentik: A „Balkán” című lap abból az alkalomból, hogy Asquith angol miniszterelnök, amikor az alsóházban bejelentette a szerajevói merényletet, hozzátette, hogy aggodódik az emberiség sorsa miatt, történeti visszapillantást vet a legutóbbi negyven év történetére és kimutatni törekszik, hogy a szerb lakosság ebben az időben a monarchia jezsuita politikáját szívelte. Ferenc Ferdinándot — írja a nevezett lap — miként Loyolai Ignác minden tanítványát, akik csak az emberek vérében gázolnak és céljuk érdekében minden eszközt szentnek tartanak, utól kellett, hogy érje sorsa, áldozatul kellett esnie a je-

zsuitizmusnak, amely az egész osztrák-magyar monarchia sorsa lesz.

A monarchia pusztulása azonban biztosítani fogja az emberiség békéjét és nyugalmát.

Mind Ezeket az igazságokat tekintetbe véve arra a következtetésre kell jutni, hogy Asquith nyugodt lelkiismerettel mondhatta volna: „Nem aggodom többé az emberiség sorsáért.”

Ugyancsak mai számában közli a Balkán a Dunagőzhajózási Társaság elleni

bojkott előmozdítása végett

a szerb gőzhajózási társaság menetrendjét és kijelenti, hogy közzé fogja tenni azoknak a szerb polgároknak névsorát, akik a Duna gőzhajózási társaság hajóival utaznak.

A „Tribuna” mai számában

„Semmit Ausztria-Magyarországból”

cimen cikket közöl és rámutat azokra a veszélyekre, amelyeknek a szerb utazóközönség a monarchiában ki van téve. Egyformán kell eljárunk — írja — az osztrák és magyar utazók ellen, különösen a határvárosokban, kivált ha az utazók csak egy-két napig maradnak, mert tartózkodásuk célja nem egészen világos. A legjobb a monarchiából semmit se hozatni. Ne látogassák a szerbek az osztrák, vagy magyar fürdőket se és ne hozassanak orvosokat a monarchiából. Az államnak ebbe nincsen beavatkozása, ezért kötelességünk a polgárokhoz apellálni és rájuk bízni, hogy elhatározzák magukat. Amíg a mostani helyzet tart, tartanunk kell magunkat ehhez az elvhez: „Semmit Ausztria-Magyarországból.”

A „Piemont” a Frank-párti tüntetések alkalmából a zágrábi liberális horvátok levelét közli, amely kifejti, hogy horvátok és szerbek egyszem nép. A nép jövője érdekében szükséges, hogy ne maradjunk a szavaknál, hanem térjünk át a közös nemzeti munkára. Szükségessé vált az egyesülés. Az egység való tény, az egyesülés ideál. A Frank-pártiak magatartásával foglalkozik ezután és elítéli, hogy a Frank-párt egyik tagja a zágrábi Jellasiich-szobor előtt gyalázza Szerbiát és a gyilkosokat, a Frank-párti képviselők pedig állatkertet csinálnak a száborból.

A „Politika” kifejti, hogy minden nemzeti öntudattól áthatott horvát elítéli a Frank-párt kirohanásait.

A szerbek és horvátok egysége

annyira megerősödött, hogy nincs hatalom, amely szétlörhené. Ezt a harmóniát se a Frank-párti sajtó kifakadásai, se a szégyenteljes intrikák, vádaskodások és denunciaciók nem fogják megzavarni.

A „Stampa” szerint a szerajevói rendőrség a letartóztatott merénylőket a legszegényteljesebb torturáknak teszi ki, hogy tőlük valótlanságot tartalmazó vallomásokot csikarjon ki, és ezek alapján vádat emelhesse a szerb nép ellen. Rámutat arra, hogy az osztrák és magyar sajtó cinikusan elferdíti a szerb sajtó korrekt magatartását. Valósággal az osztrák és magyar sajtó az, amely a legdurvább kifakadásokra ragadtatja magát Szerbiával szemben, olyanokra, amelyeket más államokkal szemben sohase engedne meg magának.

Bécsből jelentik: A Wiener Allgemeine Zeitung a szerb lapok izgató cikkeivel foglalkozik és kijelenti, hogy

a monarchia nem nézheti összetett kezekkel

annak a gyűlöletnek hatását, amely a határon ólálkodik és amely, mint a szerajevói merénylet mutatja, mindenre képes. A monarchia ezentúl kénytelen lesz a legnagyobb óvatosság és éberség politikáját követni.

Belgrádból jelentik:

A szerb trónörökös számos fenyegető levelet kapott

Bulgáriából, amelyekben megölésével fenyegetik, mert az ujonnan hódított szerb területeken a hatóság elnyomja a bolgár lakosságot.

Szófiából jelentik: A Bolgár Távirati Iroda írja: Az ausztria-magyarországi szerbellenes tüntetések miatt felhangzó szerb panaszokat a bolgár sajtó élénken tárgyalja és párhuzamba állítja a monarchiában élő szerbek helyzetét azzal a bánásmóddal, amelyben a szerbek részesítik a Macedóniában élő bolgárokat. Ez a bolgár lakosság meg van fosztva szabadságától és üldözéseknek van kitéve, mert ellenszegül nemzeti jellegéből való kivetkőztetésnek. A lapok rámutatnak arra, hogy a szerbek a szerajevói merénylet okául a szerb elem zaklatását hozzák fel és nem gondolnak arra, hogy ezzel a macedóniai bolgárokat hasonló védekezésre buzdítják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Szibill, operette.

Szombat: Szibill, operette.

Vasárnap: Este: Szibill, operette.

* A színház közlései. A szintársulat új tagjai. A színügyi bizottság pénteken délelőtt fél 12 órakor ülést tart, hogy tudomásul vegye az új társulat névsorát. A társulat névsorában a következő új nevekkél találkozzunk: Horváth Nusi énekesnő, Kardos Illy énekesnő, Lengyel Józsa társalgási, Staffel Kató énekes naiva, Cziglián István lírai szerelmes, Gerő Sándor segédszínész, Lévy Elemér hősjellem és Zsoldos Andor narturburs.

Egész héten a Szibill megy. Ez a megállapítás a legkösztegelőbb bizonyítéka annak a nagy sikernek, amely ennek a pompás „téli” operettnek aradi előadásait kísérte.

Vasárnap délután a Matyólakodalmom kerül színre.

Vendrey Ferenc az idén megint ellátogat Aradra. Az ő jövetele mindig ünnepe az aradi színészetnek, de az aradi közönségnek is. Vendrey vasárnap érkezik Aradra a hétfőn kezd meg vendégszereplését a „Páholy”-ban, keddtől kezdve pedig az „Ezüstpille” vezetésében lép fel a kitűnő művész.

* Pusztulás a sivatagban. (Látványos orosz dráma az Urániában.) Az emberi lélek indulatainak, a sötét bosszualás ördögének hü képét nyújtja az Uránia színház mai bemutatója. Azon a földön játszódik a dráma, ahol a vad indulatok foglalják el az emberek lelkét, ahol a szív önmegtágadást nem ismerve, csak arra tör, hogy bármily áron kitöltse bosszúját azokon, akik neki ártottak. A színhely Oroszország, a fegyelmetlen lelkek hazája, ahol az emberek nem az észről, hanem a szívtől vezetetik magukat, de szívüket az önzés és bosszualás tölti be. A diák szerelmes egy lányba, ki őt viszont szereti és nem fogadja el Gabrinoff hadnagy szívét, ez bosszút áll rajta és előbb önmegsejtést sérti meg, mikor őt veszi szolgájának, majd minden módon kinozza.

* Rocambole II. Ponson du Terrail szenzációs regényének második része legközelebb az Urániában.

* A fürdőző és nyaraló közönség figyelmébe ajánljuk Kerpel Izsó 100,000 kötetes kölcsön könyvtárát.

* Az utolsó akadály. (Betty Nansen az Apollóban.) A női lélek szubtilis érzéseinek nincsen hivatottabb interpretálója Betty Nansennél, a mozzinészetnek ennek a kiváló művésznőjénél. Az ő arjátéka kifejezőbb a legszebb beszédnél. Átszellemül a szenvedéseiben s félve, rettegve öleli magához a boldogságot, mint veszedelemben anyja a gyermekét. A cárnő címszerepében láttuk őt utoljára s mily fenséges volt a szenvedésében. Lelkének fájdalommal vonaglásával megrendítő tudott lenni. A fejedelem asszony elírt ridegségében és tartózkodásában is az érző nőt játszotta meg, aki nem ismer lehetetlenséget, ha szerelméről van szó. Betty Nansen, a csodaszép tragika pénteken „Az utolsó akadály” című grandiózus Nordisk drámában lép fel az Apolló új műsorának keretében. Jelentős művészi eseménye ez az Apollónak. A nagy művésznőnek ebben a drámában ismét alkalma nyílik megragyogtatni művészetének csillogó rubinját. A közönség különös figyelmébe ajánljuk az Apolló szenzációs szímba menő eseményét.

Mosolygó halottak.

— Pósa bácsi aradi emlékei. —

Pósa bácsi, akinek csengő-bongó versikéin a mai fiatalabb generáció olvasni tanult és a kinek gyermeklapja először férközött közel a gyermeki gondolkodáshoz, a gyermeklélekhez: nem ír többé gyermekverseket. Nemrégén még virágokkal, csengő gyermekhangok üde éljenzésével, kis vitézek, apró kisasszonykák ezreinek felvonulásával ünnepelték Pósa bácsi jubileumát: és talán épen ennek a jubilaris izgalomnak is része van abban, hogy a hatvanéves költő szanatóriumba került és súlyos betegségének szenvedéseitől tegnap megváltotta a halál.

A mindig mosolygó lelkű, a gyermekekkel való érintkezéstől, a gyermeki lélek finomságainak ellesésében gyermeki naiv jókedvtől átjárt poéta sok derűs, kedves és emlékezetes órát szerzett ismerőseinek, akik époly szívesen, époly szeretettel emlékeznek Pósa Lajosra, mint az ő Pósa bácsijukat az Én Ujságomból ismerő gyermekek. Kedves és derűs emlékek fűznek a régi aradi bohémvilágból is többeket az elhunyt poétához.

Pósa és jókedvű barátai: írók, művészek, évek hosszú során át találkoztak a budapesti Orient-szállóban és a vidám asztaltársaság Pósa bácsit tette meg az örökké tréfás, minden komolykodó szomorkodástól mentesített asztal fejévé. Róla neveztek el az asztalt és művész körökben, vagy legalább is a humoros kedvű művészek között nagyobb díszesség volt bejutni az Orint-beli Pósa-asztal tagjai közé, mint akár a Kisfaludysták közé, vagy a Petőfi-társaságba. Sok tréfa esett meg a Pósa-asztal körül és hetekig mulattak azokon a furfangos eseteken, vidámságokon, amelyeknek Pósa Lajos, Pesty Árpád, vagy az akkor még százszorta vidámabb Rákosi Viktor volt a mestere és amelyek kiszivárogtak a Pósa-asztal tájékaról. A vidámsághoz aradi hangulatkezdő is került, mert a Pósa-asztal borszállítói tisztjét és rangját a díjak — a borért járó díjak — elengedésével Nikolits Döme a kedves és népszerű aradi bohém-ügyvéd viselte.

Minden esztendőben: Lajos napjára — Pósa Lajos nevenapján — megérkezett a Pósa-asztalhoz az aradi küldemény: egy hordó finom gyoroki bor, Nikolits Döme saját termése, saját kezelése, töltése. Büszkén itták a gyoroki bort a Pósa-asztal vidám tagjai és Nikolits Döme elégedetten konstataulta évről-évre, hogy se a bor, se a társaság hangulata nem lett rosszabb. Pósa bácsi pedig — mint az asztal fejéhez és vidám poétához illik — verset

szerzett a Nikolits-féle hordóra, a gyoroki borra, néhai való Dankó Pista pedig nótát komponált a Pósa-vershez.

Nevezetesek voltak ezek a Lajos napi ünnepek, de nem maradtak alább, hátrább híresség dolgában a Pósa-asztal tagválasztó ülései sem. Nagy hókusz-pókusszal ment a fölvetel, a jelentkező művészembernek vizsgát kellett tennie — még pedig az asztal tradíciójához illően — a vidámságból. A vizsgáztatást Rákosi Viktor végezte és ugyancsak kipróbált tréfagyűjtőnek kellett lenni az ujoncnak, hogy tultegyen, kifogjon a humorban utolérhetetlen Sipuluszon. Sok kacagás és vidámság járt minden „vizsga” estéjén, a furcsa kérdéseken és a furfangos feleleteken. Szávay Gyulával, a debreceni kamara kitűnő titkárával esett meg, hogy hosszabb vizsgáztatás nélkül befogadták a Pósa asztal mellé, mert az akkor még fiatal poéta ötletével kifogott Sipuluszon is.

— Figyelmeztetem a jelölt urat — kezdte a vizsgáztatást Rákosi Viktor — hogy szálljon magába, mielőtt kérdéseimre felel.

Hosszu szünet után Rákosi inkvizitori komor hangon kérdezte:

— Magába szállt:

— Nem én — felelt vigan Szávay — én a Metropoleba szálltam!

Harsogó vidámság közepette egyhanguan, vallatás nélkül fölvetették erre Szávayt a Pósa-asztal tagjai közé.

Pósa bácsi többször járt Aradon: Nikolits Döme vendége volt és megköszölgatta itt is a Pósa-asztalnál megismert jó borokat. Sok vidám estét töltöttek a hegyaljai szőlőben, ahol a hohém ügyvédnek és vidám költőnek a magyar dal királya: Dankó Pista hegedült szivhezszóloán. — Egyszer azután megharagudott a galamblelkű Pósa bácsi nem Dankóra, nem is Nikolits Dömére, még a hegyaljai borra sem, hanem Arad városára.

Ugy volt, hogy a már régen eltűnt, megszünt Asztalos Sándor-társaság elhatározta, hogy emléktáblát készített és fölajánlja azt elhelyezésre a városnak. Az emléktábla elkészült az „Asztalos Sándorok” — Sófalvi György volt az elnökük — összeadták a költséget és hazafias, lendületes verset is véstettek a táblába. A verset Pósa Lajos írta. A város valamelyik feje — hosszúnak találta Pósa bácsi versét és azt vitatta, hogy emléktáblára nem való hosszú vers, csak rövid. Szó ami szó: a táblát nem helyezte el a város, Pósa bácsi pedig szörnyen megnehezítelt Aradra.

Pósa bácsi mint újságíró kezdte a költői pályát. Szegedről került Pestre és pedig azzal a hírrel, hogy itt jön ez a fiatal, a Pósa, ez ám a legény a talpán, ebből lesz a jó újságíró! A Budapestnél, vagy Egyetértésnél, vagy melyik függetlenségi lapnál ült be a redakcióba Pósa és megkezdte a rendőri riport csinálását. (Ez az alfája az újságírásnak.) Első munkája sokáig szerepelt — a redakció falán (ahová a nagyon érdekes és tréfás dolgokat szokás kiragasztani.) Kis hír volt, de így hangzott:

Tegnap délután a Vizafogónál ellop-ták Kovács István pékmester télibundáját. Az ismeretlen tettesek: Fekete Péter és Hajmási Pál megszöktek.

Pósát a hír után azzal a biztatással bossátották szárnyra, hogy ne igyekezzen újságíró lenni, maradjon csak költő. Megfogadta a tanácsot és talán épen ennek a kis rendőri hírnek köszönhetette, hogy az egész ország kedvelt, népszerű Pósa bácsija lett.

Szerb hivatalos személyek a szerajevói merénylet tervezői.

— A külügyminiszter a királynál. — A monarchia intézkedései Szerbia ellen. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, július 9.

A közös minisztertanács után Tisza István gróf tegnapi képviselőházi beszéde és ma Berchtold Lipót gróf külügyminiszter kihallgatása a királynál Ischlben, mind azt bizonyítják, hogy a monarchia vezetői ezidőszere nem akarnak háborút Szerbiával, mert a monarchia presztízst békés uton is meg lehet oltalmazni.

A magyar miniszterelnök tegnapi beszéde, amellyel Andrássy Gyula gróf interpellációjára válaszolt, bevezetője volt a külügyminiszter mai audienciáján történeteknek. A király, — mint Ischlből megbízható forrásból értesülünk — hozzájárult ahhoz, hogy a monarchia a béke útján követeljen elégtételt Szerbiától, úgy, amint azt Tisza gróf tegnap már jelezte, noha nem lebbentette fel a fátyolt a közös minisztertanács határozatairól.

A Neue Freie Presse

ma számában írja:

Berchtold grófot ma a király Ischlben kihallgatásán fogadta és a magyar miniszterelnök nem akart ennek a fontos audienciának elébe vágni. Szavaival nem akarta korlátozni a király elhatározási szabadságát az első döntésén tulmenő módon. A magyar miniszterelnök azt mondta, hogy a felelős faktoroknak tudniok kell a kötelességüket ama nagy érdekek szempontjából, melyek a béke fenállásához fűződnek. Nekünk azonban ismernünk kell ezeket ama nagy érdekek szempontjából is, amelyek a monarchia létérdekeihez és presztíziséhez fűződnek. És itt valamivel tisztábban látjuk a közös miniszteri értekezlet gondolatmenetét, a melyről Berchtold gróf referálni fog a királynak.

A monarchia kívánja a békét és bárminő uton jár, nem hanyagolhatja el a békés fejlődés szükségességének fontos szempontját, amig erre módja van. A magyar miniszterelnök azonban, mikor a béke fontosságát méltatja, mindjárt hozzá teszi azt is, hogy a monarchia létérdekeit és presztízst is oltalmazni kell. A béke, a létérdekek s a presztízst szembeállításából végeredményében azt a következtetést kell levonni, hogy a béke megmarad, ha Szerbia nem vét többé a létérdekek ellen és nem sérti meg a presztízst. Béke, de nem minden áron béke, ha a nagyszerbség teljesen beszünteti aknamunkáját a mi földünkön; béke, ha Belgrádban lehet kapni garanciákat arra, hogy velünk a nemzetközi jognak megfelelő szomszédságban akarnak élni és béke, ha megszűnik az idegen birtokokra való áhítozás, a gyűlölet kisugárzása és ha nem nevelik többé az embereket a Száva tulsó partjának megrohanására.

— Szerbiának, ha békét akar, amelyre, mint Tisza gróf mondotta, a monarchiának is szüksége van, teljesen szakítania kell a nagyszerb áramlattal, mert épen ez a nagyszerb áramlat folytat háborút, egyelőre bombával és revolverrel és azzal, hogy meg akarja bontani a monarchia viszonyát az évszázadok óta itt élő és jólétben gyarapodó szerbekkel.

Tisza gróf nem mondott háborús beszédet.

Egyetlen szava sem mutat arra, mintha nézete szerint a nagyszerb áramlatot tüzzel-vassal kellene kezelni és hogy a béke előfeltételeit ne lehetne megmenteni, ha Szerbiának van ereje arra, hogy kivesse magából a gyilkosság értel-

mi szerzőit és föl fogja minden nem őszinte politika veszedelmét.

A király kihallgatásán fogadja ma Berchtold grófot és ez audiencia után fog kiderülni, vajon meg lehet-e egyeztetni a békével a kötelezettségek minden irányban való teljesítését. Ezt a reményt Tisza gróf legalább is nem mondotta kizártnak.

A Kölnische Zeitung

— mint Kölnből jelentik — mai számában cikket közöl, amely Tisza István grófnak a képviselőházban tegnap mondott beszédével foglalkozik. A cikk megállapítja, hogy a miniszterelnök beszéde Németország politikai körében helyesléssel találkozott. Tisza István gróf hangsúlyozta — írja a Kölnische Zeitung — hogy a monarchiának nagy érdeke a béke fenntartása, de egyuttal tudni fogja presztízst minden körülmények között megvédelmezni. A beszéd hangjának nyugodtsága és határozottsága Németországba teljes méltánylásra talált.

Berchtold külügyminiszter a királynál.

Ischlből jelentik: Berchtold Lipót közös külügyminiszter Hoyos gróf követségi tanácsos kíséretében ma reggel hét órakor Ischlbe érkezett. A pályaudvaron Schiessl báró, a kabinetiroda főnöke fogadta őket. A miniszter és a követségi tanácsos az Erzsébet-szállóban vettek lakást.

Ischlből jelentik: A Budapesti Tudósító jelenti: Berchtold gróf külügyminiszter ma reggel Hoyos gróf követségi tanácsos kíséretében ideérkezett. Délelőtt tizenegy órakor a külügyminiszter kihallgatásán jelent meg a királynál. Berchtold gróf, aki a mai udvari ebéden részt fog venni, holnap utazik vissza Bécsbe.

Ischlből jelentik: Ma délután fél háromkor udvari ebéd volt, amelyen Berchtold gróf külügyminiszter, Hoyos gróf követségi tanácsos és a király szűkebb környezete vett részt. Az ebéd végén rövid cerele volt, amelynél a király Berchtold grófot és Hoyos grófot is kitüntette kegyes megszólításával. A külügyminiszter Hoyos gróffal együtt ezután a pályaudvarra hajtattott s délután háromnegyed négykor mindketten visszautaztak Bécsbe.

„Nem magánosok öltették meg a trónörököszt.”

Bécsből jelentik: Berchtold gróf mai audienciájának eredményéről a Neues Wiener Tagblatt a következőket jelenti: Öfelsége megadta hozzájárulását azon intézkedésekhez, amelyek a boszniai kormányzásban beálló irányváltozásokat eredményezni fogják. Ennek következtében már a legközelebbi időben különböző változások fognak foganatosítani Bosznia-Hercegovina közigazgatásában, rendőrségi és iskolaügyében. A keresztül viendő változások részletezését holnap Bilinszky pénzügyminiszter fogja öfelségével megismertetni. Egyidejűleg a Bosznia-Hercegovina területén teendő intézkedésekkel a ha rendőrség megerősítése szempontjából is fontos intézkedések fognak történni. Ami a Szerbiával szemben teendő demarsot illeti, az olyképp fog megtörténni, hogy általa Szerbia felségjogaiba semmiféle beavatkozás nem történik, Szerbiával szemben még affront sincs tervbe véve. Azonban erélyesen követeli az osztrák-magyar monarchia a me-

rénylet tervezőinek szigorú megbüntetését és azon üzelmek megszüntetését és meggátlását, amelynek fenmaradása a korrekt szomszédos viszonyt Szerbiával lehetetlenné tennék. Ezen nyugodt, de megmásíthatatlan és méltóságteljes álláspontunkat Szerbia minden valószínűség szerint el is fogja fogadni.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse írja: Berchtold grófot a király másfél óráig tartó kihallgatásán fogadta, amelyen a külügyminiszter jelentést tett a közös minisztertanács egyhangulag hozott határozatokról. Jól értesült helyen azt hiszik, hogy a király e határozatokat már jóvá is hagyta. A közös minisztertanács tudvalévően olyan intézkedésekkel foglalkozott, amelyek alkalmasok lennének arra, hogy a nagyszerb propaganda terjesztését a monarchia déli részében meggátolják. Ezek az intézkedések úgy a szerbek által lakott területen, főleg Bosznia-Hercegovina belső közigazgatására, mint a nagyszerb propaganda eredetének helyére vonatkozik, amely a monarchián kívül van. Ami Bosznia-Hercegovinát illeti, sem személyi változásokat nem terveznek, sem az eddigi irány megváltoztatását, amely a lojális szerbek bevonására törekszik, hanem a teendő intézkedések csak a határszéli forgalom szigorubb ellenőrzésére, a középiskola reformjára, és a gyülekezési jog szigorubb kezelésére vonatkoznak. Másfelől az eddigi vizsgálat adatai azt mutatják, hogy

az összeesküvés számai Belgrádban futnak össze és hogy ebben olyan személyiségeknek is részük van, akiket nem lehet csupán csak magánosoknak tekinteni.

Épen ezért azt hiszik beavatott körökben, hogy a vizsgálat befejezése után annak adatait és a kompromittált személyek neveit közlik a szerb kormánnyal és diplomáciai uton fel fogják szólítani, hogy ezeket saját hatáskörében vonja felelősségre és nyújtson garanciát arra nézve, hogy a monarchia területén üzött nagyszerb propagandát a jövőben a szerb kormány nemcsak nem fogja előmozdítani, hanem amennyiben befolyási körében lehetséges, meg is fogja akadályozni. A megfelelő diplomáciai lépéseket Belgrádban biztosan meg fogják tenni, mielőtt a merénylők ellen be lesz fejezve a vizsgálat, ami néhány nap alatt várható. A szerb kormány dolga lesz akkor, hogy a monarchia intencióinak lojális teljesítésével bebizonyítsa, hogy a monarchiával békésen akar élni.

Bécsből jelentik: Ma délután osztrák minisztertanács volt, amelyen Stürgkh gróf miniszterelnök informálta minisztertársait a közös minisztertanácsán történetekről.

Együtt marad a bosnyák szábor.

Bécsből jelentik: A lapokban a nagyszerb propaganda elleni intézkedésekkel kapcsolatban hire járt, hogy a bosnyák tartománygyűlést feloszlatták. A Neue Freie Presse szerint ez a hír nem felel meg a valóságnak, annál kevésbé, mert mint a Keleti Értesítő jelenti, a muzulmán és horvát pártok Bilinsky kapacitására hozzájárultak ahhoz, hogy továbbra is együtt maradjanak a szerb többségi párttal.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbözöt szíves megtérítését kérjük.

Ferenc Ferdinánd és a kronprinc baka.

(Miért bocsátotta el gyermekei nevelőjét?)

Két érdekes, jellemző fotográfia következik itt **Ferenc Ferdinándról**. Apróságok, melyek életrajzban rávilágítanak nagy egyéniségére és minden történetiről méltatásnál jobban jellemzik az elhunyt trónörökös.

I.

A veszprémi királygyakorlatok egyik utolsó napján történt, 1907. szeptemberében. A királyt koronázó püspök vendége volt a király és vele **Ferenc Ferdinánd** a trónörökös. A lefuvás előtt négy napon át reggeltől estig lóháton ült a trónörökös. Kora reggel automóbilon ment ki a táborba és pompás nagy kocsián este tért vissza otthon. Egy verőfényes szeptemberi napon déltájban — két nappal a lefuvás előtt — a trónörökös egy csoport tábornokkal beszélgetett a király közelében. A tábornoki kar fiatalabb tagjai voltak, az öregeket nem szerette a trón várományosa, mióta ő intézte a hadsereg sorsát, negyven agg tábornokot küldött nyugalomba. Az újságírók közvetlen közelről figyelték a diskurzust, melyből messze kihallatszott a trónörökös hangja:

— Annak örülök legjobban, — mondta németül — hogy egy ilyen nagy hadgyakorlaton alig történt baleset. A legénység nagyszerűen bírja a fáradságot és a meleget.

Igy a trónörökös. Tíz perccel később száz lépésnyire tőle egy embert vittek hordágyon.

— Wer ist es? — kérdezte hangosan környezetétől.

Egy vezérkari ezredes sietett, hogy a kérdésre feleletet vigyen. Egy perccel később már jelentette is:

— Egy tizenkilencedik gyalogezredbeli közlegény napszurást kapott.

A trónörökös derűs arca elkomolyodott. Intett a betegvívőknek, hogy álljanak meg, majd odasietett hozzájuk. Elővette a zsebéből a konyakos üvegét, feltámasztotta a baka fejét és odatartotta a szája elé:

— *Igyál!* — mondta neki és megsimogatta az arcát.

A baka ivott, láthatólag megkönnyebbült, felnyitotta a szemét és nagyon megijedt, amikor meglátta a trónörökösöt. A fenséges kéz még mindig cirógatta az arcát. A baka, győrmegyei parasztlégény, megragadta a kezét és megcsókolta. A trónörökös elmosolyodott:

— Remélem, hamar talpra áll és nem lesz komolyabb baja a gyerekeknek.

A király messziről nézte az egész jelenetet. Mikor a trónörökös visszatért hozzá, atyai szeretettel és megindultsággal tette a vállára a kezét.

Konopistban nagy vadászat volt 1912. szeptemberében. Részt vettek a vadászatban a trónörökös kedvelt hívei, a cseh arisztokraták, néhány németbirodalmi előkelőség és ketten magyarok: egy titkos tanácsos gróf és **Borsiczky Oszkár dr.**, a trónörökös gyermekeinek magyar nevelője, egy nagyműveltségű, arisztokratikus arcú, finom pap, akit **Széchenyi Miklós** gróf püspök ajánlott a trónörökös kegyeibe.

Folyt a hajtóvadászat, mikor egy éles sikoltás hasította meg a levegőt és háromszáz lépésnyire a trónörökösötől a cserjéken túl egy tuszláson összeesett egy fiú. Nem volt nehéz kitálatni, hogy mi történt: *meglöttek egy hajtót*. Ez megszokott velejárója a hajtóvadászatoknak, rengeteg elsimított bünyű fűződik az ilyen gondatlanságból okozott balesetek emlékéhez. A konopisti vadászatban sem tulajdonítottak nagy jelentőséget annak, hogy meglöttek egy hajtót. Csak egy ember volt, akit megindított a baleset: **Borsiczky Oszkár**, a pap. Szó nélkül ott hagyta a társaságot és futó léptekkel sietett a hajtó felé. A trónörökös meglátta a szaladó papot.

— Wohin? — kiáltotta utána energikus hangon.

Borsiczky visszafordult:

— Megyek, segíték azon a szerencsétlen emberen.

A trónörökös arcát haragos pir futotta el: — Itt marad — kiáltotta a pap felé, aki szomorúan vállát vonogatva tért vissza és fog-

lalta el helyét a kíséretben. A vadászatot folytatták és amikor a trónörökös figyelmét egészen lekötötte a gazdag vadászszákamány, **Borsiczky** ellopódott a kíséretből és odament a sulyosan megsebesült hajtóhoz. Már men vissza, amikor a trónörökös észrevette:

— Wo waren Sie? — kérdezte nem leplezett haraggal.

— Segítettem bekötözni annak a szerencsétlen embernek sebeit — felelte **Borsiczky**.

A trónörökös sarkon fordult és egy szót sem szolt többet gyermekei nevelőjéhez. Este, amikor visszatértek a kastélyba, megüzente neki, hogy *nem reflektál többé a szolgálataira*, azonnal csomagoljon és hagyja el a kastélyt. Csak azt engedték meg neki, hogy a gyermekek től búcsút vegyen. Harmadnap reggel már a győri püspökvárban volt, egyházmegyéje főpásztoránál jelentkezett, aki a győri katolikus internátus igazgatójává nevezte ki. Nagyszerűen lendült papi karrierje váratlanul véget ért. Nem azért, mert segíteni akart egy szerencsétlenül járt emberen, hanem, mert *nem fogadott szót a trónörökösnek*, akit csak parancsolni tanítottak. Ha előbb engedélyt kért volna tőle, hogy a hajtón segítsen, talán vele ment volna a királyi herceg is, de hogy nem engedelmeskedett neki, azt nem tudta megbocsátani.

HIREK.

Bukott kormányelnökök

a saját bukásukról.

(*Andrássy Gyulától Wekerle Sándorig*)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 9.

Érdekes könyvsorozat indít meg szeptembertől kezdve **Marczali Henrik**, a kiváló történettudós. E könyvsorozat a kormánybukások történetét fogja ismertetni olyan módon, hogy minden kormány bukásának történetét maga a legújabb és legautentikusabb egyén, az illető bukott kormányelnök írta meg.

Marczali Henrik évek hosszú sora óta gyűjti ezeket a szerföltött értékes dokumentumokat. Gyűjteményében idősebb **Andrássy Gyula** gróftól kezdve a legújabb korig majdnem minden miniszterelnök és kormány bukásának története megvan. Természetesen a kéziratok sok olyan adatot is tartalmaznak, melyeket ma még élő személyekre való tekintettel nyilvánosságra hozni lehetetlen. **Marczali Henrik** tehát a szenzációs könyvsorozatot a legújabb történetével, idősebb **Andrássy Gyula** gróf kéziratával fogja megkezdeni. A kiváló történettudós — mielőtt az emlékirat kiadását elhatározta — kérdést intézett a most élő **Andrássy Gyula** grófhhoz, hogy nincs-e valami kifogása az ellen, ha atyjának ez a dolgozata megjelenik és a volt belügyminiszter beleegyezett a közzétételbe.

— Milyen uton szedte össze tanár ur ezt a gyűjteményt? — kérdezte egy újságíró **Marczalitól**.

— Nem volt nagyon nehéz. Gyűjteményben, részben kéziratok, részben diktandó utáni iratok vannak. Néhány távozó miniszterelnök ugyanis nem volt hajlandó maga megírni bukásának történetét. Ezekhez én magam mentem el és nekem mondták el az adatokat. A kéziratot azután approbáltattam velük és gyűjteményem ma teljesen hiteles. A legnehezebb dolgom **Fejérváry Géza** báróval volt, aki még elmondani sem akarta a távozás diszkrétebb körülményeit. Az utolsó miniszterelnök, akitől kézirtot kértem, **Wekerle Sándor** volt, a koalíció miniszterelnöke.

Rossz üzlet a szerelem.

(*Hogyan utazik Lubomirski herceg.*)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 9.

Lubomirski Kázmér lengyel herceg Budapesten tartózkodott néhány napig és sok kitűnő üzletet bonyolított le. A hercegnek azonban meg kellett szakítani fővárosi tartózkodását, mert hirtelen hazahívták. A sürgönyvétele után összecsomagolt és egy lipótvárosi nagykereskedő társaságában a keleti pályaudvarhoz hajtatott. A nagykereskedő csodálkozva látta, hogy a dúsgazdag **Lubomirski herceg** **Lemberg**ig másodosztályu jegyet váltott. Bizalmasan megkérdezte tőle:

— Hercegséged, miért nem utazik első osztályban? Hiszen a második osztályban rendszeren zsufoltak a szakaszok.

— Az igaz, hogy kényelmetlen, de jövedelmező!

— Hogyan?

— Hát kérem, a második osztályu utasok sokat beszélgetnek. Sok köztük a kereskedő. És ezek folyton az üzletről beszélnek. Az ember értesül olyan kereskedelmi ügyekről, amelyekből haszna lehet. És a vonaton már sok jó üzletet kötöttem. Am sohasem az első osztályban. Ott rendszerint olyan urak utaznak, akik szerelmi kalandokról beszélnek. A szerelem pedig — rossz üzlet.

Ezt mondta a herceg, elbucszott a lipótvárosi nagykereskedőtől és leült a második osztályu kocsiszakaszba. Ugyanekkor beszállt az első osztályba — egy gyalogos hadnagy.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Lényegtelen hőváltozás és hegyenként eső vagy zivatar várható. — Sürgönyprognózis: Enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

— A német nagykövet panasza. Berlinből jelentik: **Tschirsky** német nagykövet **Berchtold** gróffal tanácskozott a külügyminiszter ischli utazása előtt és felhívta figyelmét a galíciai nagylengyel izgatásokra, amelyek a németység ellen irányulnak s amelyek által német alattvalók is érintve vannak.

— Az összeiró küldöttség eskütétele. Holnap kezdődik Arad város mind a nyolc körzetében a képviselőválasztók összeírása. A nyolc körzetben nyolc bizottság működik, a melynek tagjai ma délelőtt megjelentek **Varjaassy Lajos** polgármester előtt és letették a hivatalos esküt. Az eskütétel után átvették a szükséges nyomtatványokat.

— Román katonakötelesek szökése. Petrozsényből jelentik: A szurduki határon egy idő óta sok román legény szökik át a katonai szolgálat elől. A csendőrség tegnap elállotta a szorost és kilenc Hátszeg vidéki román besorozott legényt tartóztatott fel, akik épen szökni akartak. A legényeket a petrozsényi csendőrségre szállították és őrizet alá vették.

— Sub Auspiciis Regis. A budapesti királyi magyar tudományegyetemen július 11-én, szombaton sub auspiciis regis doktorrá avatás lesz. A rektor magnificus és tanács **Ruber József** jogtudományi, gölnicbányai **Elischer Ernő** orvostudományi és **Eckhardt Sándor** bölcsészettudományi doktorjelöltet, **Eckhardt Edének**, az **Aradi Első Takarékpénztár** igazgatójának fiát avatja doktorrá a király gyűrűjével.

— Csukaszürke egyenruha a francia hadseregben. Párisból jelentik: A kamara ma tárgyalta a hadügyi költségvetést és ellenmondás nyilvánult meg a hadvezetőség azon javaslatával szemben, hogy a francia hadsereget osztrák-magyar mintára kékes szürke egyenruhával lássák el. A kért hadügyi hiteleket a kamara megszavazta.

— Főuri hölgyek Montenuovo herceg ellen. Bécsből jelentik: Igen előkelő forrásból vett értesülés szerint úgy az osztrák, mint a magyar főnemesség körében még nem tért nyugvóra az a hangulat, amelyet Montenuovo hercegnek a főnemességgel szemben tanúsított eljárása keltett. Még mindig élénken vitatják a temetesen felmerült eseményeket, és különösen a főuri hölgyek foglalkoznak élénken azzal a tervvel, miként adhatnának Montenuovo herceggel szemben való elégtételüknek kifejezést. A hölgyek között az a terv merült fel, hogy azokat az udvari jelentéseket, amelyeket Montenuovo herceg aláírásával küldenek meg az arisztokrácia tagjainak, egyszerűen mellőzzék. A főuri hölgyek tanácskozásában részt vett a most Bécsben időző gróf Andrássy Gyuláné is.

— Prenek Bib Doda árulása. Milanóból jelentik: Secoló jelentése szerint Prenek Bib Doda el van keseredve, hogy a fejedelem megtagadta a mirditák részére kért százezer korona kifizetését és most már Eszad pasa visszatérése érdekében dolgozik. A mirditák és malisszokok átpártolása egyre tart s az albán esendőrok is már a felkelőkhöz húzódnak. Az epiróták vezetője Korica bevétel után kihirdette az ostromállapotot és lefegyverezték a nem nagyon ellenszegülő mohamedánokat. Az albán felkelők egyelőre beszüntették előnyomulásukat. — Durazzóból jelentik: A felkelők most már nem csak a fejedelem eltávolítását kívánják, de azt is, hogy Albánia trónját albán emberrel töltsék be. Ma koronatanács volt, a melyen a Durazzóban élő összes albán nemesek is részt vettek. — Pétervárról jelentik: Thurkan pasa Albánia miniszterelnöke ma ideérkezett.

— Szabók adója. Az adókirovó bizottság ma délelőtt folytatta munkáját. Jobbára a szabók adójának megállapításával volt elfoglalva a bizottság, amely ma is azt az álláspontot foglalta el, hogy a javaslat mértéktelen felemelésével szemben a múlt évi adót állapította meg. Egyébként a bizottság előtt a következő érdekes jelenet folyt le: Rudkovszky Ferenc rézműves volt ma az első. Rudkovszky, bár évtizedek óta lakik Aradon, nem tud magyarul. Németül akarta előadni mondanivalóját, de Mülek Lajos dr. — aki különben a legliberálisabban hallgatja meg a másnyelvű felszólalásokat is — így szólt hozzá:

— Harminc éve lakik Aradon és még mindig nem tanult meg magyarul. Elég nem szép!

Rudkovszky az elnök szavaira nem válaszolt.

— Elmarad a szeszreform? Budapestről jelentik: Ellenzéki körökben híre jár, hogy a kormány, tekintettel a közigazgatási törvényjavaslat sürgősségére, leveszi a napirendről a szeszreformot. Állítólag azért teszi ezt, mert az illetéktörvényhez még ötven szónok jelentkezett a vitarendező bizottságnál. A munkapárton még nem erősítették meg ennek a szándéknak a hírét.

— Testvérgyilkosság. Rémes gyilkosság történt Sopronban. A város-határában levő szőlők közt boltan találták Spangraf Ferenc gazdálkodó leányát, a huszonegy éves Mária-t. A leányt előbb megfojtották, aztán felakasztották. A gyilkossággal a leány testvérét, a huszonkét éves Ferencet gyanúsítják. Az a feltevés, hogy azért ölte meg nővérét, hogy mint egyetlen gyerek megszabadulhasson a katonaságtól. A fiút, aki tagadja a bűnét, letartóztatták.

— Drága a fürdés a Marosban. (Panaszos levél.) A helyi lapokban a szabad fürdés korlátozása tárgyában közzétett rendőrfőkapitányi rendelethez legyen szabad már a közérdek, de legkiváltkép a közegészségügy szempontjából is hozzászólni. A főkapitányi intézkedés csak igen üdvösnek mondható. De volna talán természetesen, magától értetődő rendelet arra is, hogy ott (mint például Aradon) a hol folyóvíz van, abban fürödni is lehessen. Hogy Arad nagy lakosságának milyen szűk ingyenes fürdőhely jut, arról jobb nem szólni. E hét egyik rekkenő meleg napján érdemes volt betekinteni a városi ingyenes Marosfürdőbe. A fürdőhely oly kicsiny, hogy ott 40—50 ember alig fér el, ember-ember egymás hátán hering módjára összeszorulva fürödhetett s a víz pedig oly sekély, hogy a fürdőzőnek alig a bokáján felül ér. Ily állapotok mellett mi csodálni való sincs afelett, hogy akad ember, aki kényszerűségből is tiltott helyen fürdik. Azt sem lehet mondani, hogy akinek nem tetszik, a város által épített s fenntartott fürdő, az vagy ne fürödjék, vagy pedig ha fürödni akar, úgy akkor menjen a „Neptun” fürdőbe. A „Neptun” fürdő a várostól ingyen telket kapott, hogy Aradon a közegészségügyi követelményeknek megfelelő modern fürdőt építsen. A fürdő fel is épült, de oly magas fürdőárakat szabtak, hogy szerény javadalmazással bírónős és családos ember a fürdő látogatásától annak borsos ára miatt szinte elriad. Szóval Aradon a fürdőkérdés alapos és kielégítő megoldása még sok követelni valót kíván, amit azt hiszem hogy vagy az ingyenes fürdők megnagyobbításával vagy pedig a „Neptun” fürdő árainak méltányos és igazságos csökkentésével lehetne elérni. Ábrahám Gábor.

— Sikasztó huszárörmester. Temesvárról jelentik: Tegnap délelőtt a detektívek letartóztatták a Vörös Ökör vendéglőben Janicssek István örmestert, aki 1644 korona sikasztása után megszökött Debrecenből. Janicssek István aradi születésű, innen került Debrecenbe, ahol az ottani 2. honvédhuszár ezredben mint törzsörmester számvevő szolgált. Junius 25-én a tiszti egyesületi egylet pénzéből az Alföldi Takarékpénztárnál felvett 1644 koronát, amelyből a szállítókat kellett volna kifizetnie. Az örmester azonban a pénzzel Nagyváradra, majd onnan Temesvárra szökött. Innen táviratozott egyik debreceni barátjának és a táviratról a rendőrség is tudomást szerzett. Nyomban értesítették a temesvári rendőrséget, amely a bűnös katonát elfogta.

— Segites az orosz zsidókon. Kievből jelentik: Brodsky gazdag cukorgyáros Palesztinában nagy területet vásárolt, amelyre zsidókat akar telepíteni. Példáján felbuzdulva egy társaság alakult, amely további területeket akar Palesztinában a zsidóság részére megszerezni. A zsidók kivándorlása Oroszországból az utóbbi időben nagy mértékben megnövekedett.

— Feloszlott játékklub. A Bicsmelletti Badenből jelentik: Tegnap éjszaka a rendőrség fő oszlott egy klubot, amely néhány héttel ezelőtt az Esplanade-szállóban rendezkedett be. A klub nemrégiben meghívókat küldött szét egy mulatságra; a mulatság azonban egyszerűen „enemia de fer”-ből állott. A rendőrség tegnap éjszaka börtönölte a klub helyiségébe, szétugraztatta a játékosokat és négy krupiet letartóztattak.

— Adókirovás. Arad város területén működő adókirovó bizottság július hó 10-én, pénteken a pénzügyi palota Andrássy-uti oldalán levő hivatalos helyiségben a következő foglalkozások utáni adókat fogja tárgyalni az 1893 kivetési tételtől az 2207 kivetési tételig. Szappanfűző. Szappankereskedő. Szatóc.

— Az Imádkozó apáca. Nagyváradról jelentik: Farkas műkereskedő a napokban kitétte a kirakatba Bodnár János festőművész A pihenő nő című aktját. Ma reggel megjelent nála Gerő Armin főkapitány és közérkölesi alapon felhívta arra, hogy az aktot távolítsa el a kirakattól. A műkereskedő eleget tett a felszólításnak és az inkriminált kép helyett Rosemonde Imádkozó apácáját tette a helyére.

— „Az Est” aradi kiadóhivatala, kerékpáros küldönc vállalatot létesített, mely „Az Est boy” néven már megkezdte működését. Olcsó díjszabással és pontos kiszolgálással óhajtja a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kiérdemelni. 4171

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyári-raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— Előnyös bérlet Krausz Paulin kölcsönkönyvtárában. Színház-épület. 287

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Vidékiek bármily megbizással a Messenger-Boy vállalatához bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

SPORT.

+ Kirándulás Menyháza fürdőbe. Az Aradi Turista Egyesület július hó 12-én vasárnap Menyháza fürdőbe rendez kirándulást. A külön vonat pontosan, reggel 5 óra 31 perckor (fél hat órakor) indul Aradról és 8 óra 50 perckor érkezik Menyházára. A külön vonat este 6 óra 42 perckor indul vissza és Aradra érkezik este 10 óra 9 perckor. Részvételi-díj személyenként: vasuti költség 4 korona, ebéd 2 korona (leves, sült, saláta, kórités, sült tészta és kenyér.) Gyermeknek vasuti költsége 3 kor. 30 fillér. Jelentkezni lehet 11-én szombat délig Bloch H. és Bauer Gyula cégnél kitett iven és Ritt Gyula e. titkárnál, továbbá péntek délután az egyesületi irodában d. u. 5—7 óráig (kulturpalota földszint). Vasuti szabad jegyek csak akkor érvényesek, ha azok a turista egyesület bélyegzőjével el vannak látva. Érvényesítési díj személyenként 50 fillér. A külön vonat menet megáll: Ujszentannán reggel 6 órakor, Világosan 6 óra 18 perckor, Pankotán 6 óra 20 perckor, Ternován 6 óra 44 perckor, Borosjenőn 7 órakor, Borossebesben 7 óra 43 perckor, itt átszállás a menyházai vasútra. Ezen az állomásokon a tartózkodás egy perc (Borossebesben 7 perc). Utközben felszálló kirándulók a turista egyesület vezetőjénél jelentkezve, a vonat kalauzától kapnak menettérít jegyet.

+ A Törekvés csapatában vasárnap biztosan játszanak Bóti, Borisz és Nyilas magyar reprezentatív játékosok. A mérkőzés előtt 3 órakor kezdődik az ATE. országos atletikai viadala, melyre az ország legjelesebb atlétái adták le nevezésüket. Így a tavaszi szeziónban fényesen szereplő Budapesti Munkás Testező Egyesület, a hatalmas atléta gárdával rendelkező B. E. A. K. és M. A. K. valamint a Temesvári A. K. Szegedi T. E. és Nagyikindai A. K. számos atlétája nevezett. Jegyek a mai naptól kezdve elővételben kaphatók Bauer Gyula Andrássy-uti üzletében. Helyárak: Pá-holy (5 személyre) 6 korona, számozott ülőhely 1 kor. 20 fillér, állóhely 60 fillér, sport és munkás jegy 40 fillér, diák-jegy 20 fillér.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Köszönetnyilvánítás. Magyar Samudt. által a diszpanzér park-ünnepélye javára adományozott 5 koronát hálásan köszöni a rendezőség.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Pénzügyi híradások.

Budapest, július 9.

Készárú.

Amerika egy negyeddal olcsóbb. Kínálat, kereslet gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza 1914. októberre	12.82—12.83	12.82—12.83
Buza 1915. áprilisra	18.01—18.02	12.97—12.98
Rozs 1914. októberre	9.30—9.31	9.27—9.28
Tengeri 1914. júliusra	7.26—7.27	7.21—7.22
Tengeri 1915. májusra	7.20—7.21	7.13—7.14
Zab 1914. októberre	7.69—7.70	7.67—7.68

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (július 9.)

Oszták hitel	—	—	—	—	553.50
Magyar hitel	—	—	—	—	757.—
1/2 koronajáradék	—	—	—	—	79.70
Oszták-magyar államvasút	—	—	—	—	725.—
Jelszolgabank	—	—	—	—	388.—
Lendületbank	—	—	—	—	464.—
Hazai Bank	—	—	—	—	270.50
Magyar Bank	—	—	—	—	466.50
Kereskedelmi Bank	—	—	—	—	85.45
Rimamurányi	—	—	—	—	591.—
Halgatórjáni	—	—	—	—	647.—
Vasúti Vasút	—	—	—	—	551.25
Városi Villamos	—	—	—	—	800.—

Bécsi értéktőzsde (július 9.)

Oszták hitel	—	—	—	—	587.50
Magyar hitel	—	—	—	—	758.—
Oszták-magyar államv.	—	—	—	—	667.25
Déli vasút	—	—	—	—	76.50

A Temesvári Lloydársulat terménycsarnokának hivatalos Árjegyzése (Árak 100 kilogrammonként korona ártékben.) 1914. júl. 9. Buza 75 kilogrammos 25.70—25.80, 77 kilogrammos 25.80—25.90, 77 kilogrammos 26.00—6.10, 78 kilogrammos 26.80—26.90. Rozs (prima) 18.80—19.00, (közép) 18.60—18.80, Árpa (söröző) —, (sakarmány) 13.20—13.50, Zab (prima) 13.20—13.50, (közép) 12.00—12.20, Tengeri régi (magyar) —, új 14.30—14.50, (román) régi 13.70—13.80, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózsza) 7.00—7.10

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1914. július 10-én.

Szibill.

Nagy operette 3 felvonásban. Írták: Bódy Miksa és Martos Ferenc. Zenéjét szerzte: Jakobi Viktor. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Konstantin Anna	Barice Gy. Neogrády M.	Szibill Paire Sarah	Pataky V. Győző A. Sz. Rontay.
A főrendező Polgár S.			

Kezdeté este 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Az Est július hó 8-iki számában „Pénzhamisítás nagyban“ cím alatt megjelent közleményért a büntető feljelentést megtettem.

DUFFEK JÁNOS.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

Felhívás.

Gyurkovics József szatócs üzletét átvettem. Felhívom az illető érdekelteket, hogy követelésüket nálam 3 napon belül jelentsék be, mert későbbi jelentkezéseket nem veszek figyelembe.

Kállai Eszter

4170

Batthyányi-u. 31.

MENETREND.

Arad—Nagyvárad.

Arad i.	5.00	6.20	8.20	11.42	4.15	9.39	4.56
Csaba é.	6.27	7.23	9.23	1.12	5.19	11.01	6.54
„ i.	6.49	8.19	11.40	1.38	5.56	1.47	1.47
Nvárad é.	9.40	12.01	2.15	4.—	8.20	3.54	8.54

Nagyvárad—Arad

Nagyvárad i.	6.00	8.01	10.10	1.15	4.40	7.52	1.14
Csaba é.	8.12	11.08	12.37	4.34	7.22	11.04	8.26
„ i.	11.27	11.27	2.05	5.57	7.29	9.06	4.22
Arad é.	12.32	12.32	8.11	6.59	9.03	10.09	5.57

A vastag számok a gyors-, a dült számok a motor-, a rendes számok a személyvonatokat jelzik.

435—1914.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Ferenc-téren létesítendő második róm. kath. plébánia templom építése alkalmával teljesítendő.

I. Föld, kőműves, elhelyező, beton, vasbeton és szigetelő

II. Ács,

III. Kőfaragó,

IV. Szobrász,

V. Műkő,

VI. Tetőfedő és

VII. Bádigos munkákra nyilvános zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet a következő feltételek mellett:

1. Az árlejtésen részt vehet minden hazai vállalkozó, és iparos ki üzletének gyakorlására engedélyvel bír.

Azon pályázók, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat a vállalatuk telepe, vagy lakásuk szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

2. Ajánlat tehető minden egyes munkacsoportra külön, vagy az összes munkanemekre együtt (A föld, kőműves, elhelyező, beton vasbeton vas és szigetelő munkákra csak együttesen tehető ajánlat.)

3. Az ajánlatok szabályszerűen kiállítva, kellően bélyegezve és „Ajánlat az aradi Ferenc-téren építendő róm. kath. templom építésére“ címmel ellátott pecséttel lezárt sértetlen borítékban, közvetlenül, vagy posta útján az aradvárosi gazdasági tanácsnokhoz 1914. évi augusztus hó 1-én d. e. 10 óráig nyújtandók be, ahol is azok a határidő leteltével azonnal bizottságilag nyilvánosan fognak felbontani. Az ajánlatok felbontásánál ajánlattevők, vagy igazolt képviselők jelenhetnek.

4. A határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek, ugyszintén szabálytalan, távítati, vagy utóajánlatok.

5. Ajánlattevők tartoznak 250.000 korona értéket meg nem haladó ajánlati összeg után annak 5%-át, 250.000 koronát meghaladó része után pedig 2%-ot bántéppénzül, az aradi városi pénztárnál az ajánlat benyújtása előtt készpénzben vagy a K. Sz. 16 §-6. pontjában körülírt óvadékképes értékpapirokban letenni. A bántéppénz letételéről szóló nyugta, (postal feladóvevény) eredetiben, vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban az ajánlatához csatolandó. Az ajánlatához készpénz, vagy értékpapír nem csatolható.

6. A munkálatokra vonatkozó általános különleges feltételek és valamint a tervrajzok Arad város mérnöki hivatalában, és Fritz Oszkár építész, műegyetemi hallgató adjunktusnál (Budapest, I. Műegyetem

főépület II. em. 60.) július hó 1-től kezdve naponta 10—12-ig megtekinthetők. Az ajánlati mintalapok és költségvetési kivonatok, munkanemenként fognak a jelentkező pályázóknak Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában az I. és V. munkacsoportra 2 koronáért, a többi munkacsoportra pedig egyenként 1 korona befizetése ellenében kiszolgáltatni a hivatalos órák alatt. Az összes tervek tervező műépítésznél 10 koronáért kaphatók.

7. Ajánlattevésre csakis a hivatalosan kiadott ajánlati minta és költségvetési nyomtatványok használhatóak. A költségvetésben az egyes munkatételek egységárai számjegyekkel beirandók és az egész munkanemekre ezek alapján kiadódó ajánlati összeg pedig számjegyekkel és betűkkel kiirandók. Ugynevezett átalányösszegű ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja. A szállítandó munkákra kizárólag honi anyag használandó.

Egyebekben a közszállítási szabályrendelet a vállalati általános és részletes feltételek és a szerződési pontozatok irányadóak.

9. Az építkezés 1914. évi szeptember hóban kezdődik és 1916. évi május hó 1-én fog teljes befejezést nyerni

10. A szerződés megkötése alkalmával a vállalati összeg 10%-ára biztosíték kiegészítendő.

11. Az ajánlatokhoz a következő pecséttel ellátott minták csatolandók:

a) A föld, kőműves, beton, vasbeton és szigetelő munkákra vonatkozó ajánlatához:

1. egy téglá, az előállító téglagyár megnevezésével,

2. szigetelő lemez minta, a gyár megnevezésével.

b) A kőfaragó munkákra vonatkozó ajánlatához az összes ajánlott kőanyagok egy-egy mintakockája a bányá pontos megnevezésével.

c) A műkő munkára vonatkozó ajánlatához minden egyes műkőfajták egy-egy mintája.

d) A tetőfedő munka ajánlatához egy vörösréz barna színű műpalaminta.

12. Arad sz. kir. város közönsége fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között tekintett nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, vagy amennyiben a versenytárgyalás eredményét kielégítőnek nem találja, újabb nyilvános, vagy zártkörű korlátolt versenytárgyalást tarthasson, esetleg a munkák vállalatba adása tekintetében másként intézkedhessék.

Arad, 1914. évi június hó 27.

A gazdasági szék.

Ajánlunk

Gyári, üzemi és ipari célokra, rostált, száraz, darabos, uradalmi erdei bükkfaszenet.

Vasaláshoz háztartások részére, kétszer rostált, szagtalan, izzított, kiváló minőségű

retorta bükkfaszenet.

Üzletekbe, ismét eladók részére

csomagolt **RETORTA** faszenet

csomagolt **VASALÓ** faszenet

pontosan mért egy kilós csomagokban **Házhoz szállítva**

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Aradon.

Városi és megyei Telefon 139. szám.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz

Telefon 242. Telefon 243

Ajánlja

költözködők figyelmébe

villanyos világítási berendezéseket

villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka.

Baktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat

villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

„PENSIO EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegáns berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.

15791, 16026, 16027, és 16029/1914

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város háztartása, tisztí nyugdíj alapja, a kövezet-alap és szennyvíz-csatorna fenntartási alapok 1913. évi zárszámadásait és összes mellékleteit 1914. év június hó 28-tól az ámsított 15 napra a főszámvevő hivatali helyiségében közsemlére kitenni rendeljük. Erről a város közönségét azzal értesítjük, hogy jogában áll azok adatait ellen esetleges észrevételeit az 1886. évi XXI. t. cz. 17. § értelmében a f. évi augusztus havi közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal a tanácshoz bejelenteni.

Arad, 1914. június 27-én

A városi tanács.

Permetező javítások
elfogadtatnak.
PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrész mellőztetik, mert ezek viznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelepeivé változhat.

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.
Patent borszivattyuk.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvétetik.) Permetező javítások elfogadtatnak.

Költözködők
figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

14861 - 1914

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a 7646/Elnöki B. 1914. sz. körrendeletével következőleg intézkedett:

Az 1913. évi október hó 15-éről 11870 elnöki B. szám alatt kelt körrendeletem kapcsán közlöm a törvényhatósággal, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter utraleg értelmében a csapattestek (osztrák) intézetek) az utolsó fegyvergyakorlat alól, a védő törvény 48 § a 1. pontja hatodik bekezdése alapján való felmentés kedvezményének tényleges szolgáltatásban álló egyének részére való megadásáról az elsőfoku kiegészítési hatóságokat csak az illető hadkötelesek szabadságolása, illetőleg nem tényleges viszonyba való helye-

zese ajsalmával fo.ják értesíteni. Ha azonban tartalékos vagy pórtartalékos részesítettik a védő törvény 48. § a 1. pontja hatodik bekezdésének b) bekezdésében ebben a kedvezményben akkor az illető parancsnokság az elsőfoku kiegészítési hatóságokat a kedvezmény megadásáról esetrel- esetre azonnal fogják-értesíteni.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezt a rendeletemet tegye megfelelő módon közhírré és arról tudomásvétel és mihez tartás végett járási tisztviselőket értesitse.

Arad, 1914. június 12.

A városi tanács.

A körösbökényi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

8067 - 1914. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Dr. Sonnenwirth Lajos ügyvéd által képv. Haas Henrikné nagyváradi lakos végrehajtónak özv. Reberwurz Sámuelné bonczafalvai lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 50 kor. tőkekövetelés és jár. behajtása végett a körösbökényi kir. járásbíróóság területén levő Bonczafalva községben fekvő s a 1. bonczafalvai 107. sz. tjkvben A II 1. sor. 270/a. hrsz. ház és házhelyből álló ingatlanak Reberwurz Fáni nevéen vezetett 1/2 hányadrésze 2014 kor., 2. az u. a. 285. sz. tjkvben A I. 1-4. sor. 687/a., 1117/a. hrsz. Valye Musztesd és La Brostye dűlőkben fekvő szántók és közös legelő, erdő járardóságból álló egész jószágtestre 87 kor., 3. sz. u. o. 600. sz. tjkvben A + 1. sor. 463. hrsz. Valye Munteşduş dűlőben fekvő szántóból álló ingatlanak Reberwurz Fáni nevéen vezetett 1/2 hányadrésze 28 korona, 4. az u. o. 601. sz. tjkvben A + 1. sor. 782/a. hrsz. Kéne Szekács dűlőben fekvő szántóból álló ingatlan. Reberwurz Fáni nevéen vezetett 1/2 hányadrésze 88 kor. kikiáltási árban elrendelte.

Az árverés 1914. évi aug. hó 26. napján d. e. 10 órakor Bonczafalva község házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Árverési szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított ovadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bíról letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881. évi LX. t.c. 147, 150, 170. §§. 1908. XL. tc. 21. §)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígérést tett, ha többet igérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. (1903. XLI. 25. §)

Körösbökény 1914. évi május hó 23. napján.

Zamaroczy s. k. kir. bíró.

4165

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék: ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb
tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hájós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós.

A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“ val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“: Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kap **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapítottatott 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

701

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedés

Aradon.

Aradon.

Menetrend.

Arad—Brád.

Arad	ind.	505	552	622	653	854	1158	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankota			631									
Borossebes												
Honcztó			411									
Brád	érk.	655		1138	218	1247		741	911	707		1000

Brád—Arad.

Brád	ind.		403	730		936		137		430		
Honcztó			325	556								
Borossebes												
Pankota												
Ujszentanna												
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1134	624	748	845

Ujszentanna—Kétegyháza.

Ujszentanna	ind.	643	942	1242	857	606	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza—Ujszentanna.

Kétegyháza	ind.	405	538	750	1047	801	624
Ujszentanna	érk.	554	725	923	1283	443	753

Borossebes—Menyházafürdő.

Borossebes	ind.	1018	csak ünnep- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő—Borossebes.

Menyházafürdő	ind.	naponta	512	225	csak ünnep- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	615	350	VI/1—VIII/31-ig	630

A vastag számok a gyorsmotor-, a rendes számok a motoros-, a dűlt számok a személyvonatokat jelzik.

Árverési hirdetmény.

Mondorlak község határában mintegy 3459 kholdnyi területen gyakorlandó vadászati jog 1915. évi január hó 1-étől 1921. évi június hó 30-áig terjedő 6 1/2 évi időtartamra 1914. évi augusztus hó 8 napjának d. e. 10 órakor, a mondorlaci körjegyzői hivatalban nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 100 korona.

Az árverési feltételek a körjegyzői hivatalban betekinthe- tők, kívánatra az érdeklődőknek megküldetik.

Mondorlak, 1914. évi július hó 6-án.

Bernáth Ferencz

körjegyző

4166

467—1914. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi téli színháznak alacsony nyomású gőzfűtés berendezésének szállítása tárgyában, f. évi július hó 24 én d. e. 10 órakor a városház földszinti kistermében zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

1. A versenyárgyaláson minden hazi iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók kik a szóban lévő munkát teljesítésére hársági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, és képesítését okmányilag igazolni. Aron ajánlattevők kik Arad sz. kir. város közön- ségevei üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megbi- hatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkészt, vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Ajánlati lap, műszaki feltételek és a szükséges alap és metszet rajzok Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában 2 koronáért kaphatók.

4. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénznek a városi pénzárban való le- tételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közleg ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt, 10% tisztosítókra kiegészíteni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig, kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munkafeltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tette, jogunk van őt a vállalatától minden további be- avatkozás nélkül elmozdítani, és amunkát kárára és veszélyére másnak- kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, aki a munkálatokat vezetni fogja térsai nevében, a munkálatokra vonatkozó részleteket és utasít-ásokat átveszi, s a folyosított járadóságokat felveheti. Nyilatkozatban kiterjedő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetem- legesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az aján- latok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az aján- lattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizott- sága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nem- külömben pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi július hó 6.

A gazdasági szék.

503—1914.

Mondorlaci körjegyzőtől.

Árverési hirdetmény.

Maroscsicsér község határában mintegy 2475 kholdnyi te- rületen gyakorlandó vadászati jog 1915. évi január hó 1-étől 1921. évi június hó 30-ig terjedő 6 1/2 évi időtartamra 1914. évi augusztus hó 8 napjának d. e. 10 órakor, a mondorlaci körjegyzői hivatalban nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ár 100 korona.

Az árverési feltételek a körjegyzői hivatalban betekint- hetők, kívánatra az érdeklődőknek megküldetik.

Maroscsicsér, 1914. évi július hó 6-án.

Bernáth Ferencz.

körjegyző.

4167

15885—1914. Urb. szám.

Hirdetmény.

Öszentanna község általános tagosítási ügyében az előmunkálatok vezetésére kiküldött Dr. Jakó Sándor aradi kir. törvényszéki bírósági elnök által megkezdésére, vagyis az érdekelt felek képviselőinek az eljárás további folyamata alatt rendezésére, a földmérő megválasztására, a költségelölírányzat elkészítésére, valamint a kivetési lajstromok vezetését ellenőrző bizottság tagjainak megválasztására az 1914. évi július hó 30-ik napjának d. e. 9 óráját tűzte ki, arra Öszentanna községéhez az összes érdekeltet ezzel a hirdetéssel megidézni, s figyelmeztetni, hogy a tárgyalást elmaradásuk esetén is megtartja.

Az eljáró bírósági elnök a birtokrendezésre jogosított földmésőket felhívja, hogy a földmérői munkálatok elvégzésére vonatkozó szerződési pontozatok előterjesztésével ajánlatukat hozzá vagy az érdekelt felekhez küldjék be és ajánlatukban arra nézve is nyilatkozzanak, milyen feltételek alatt végeznék el a földmérői munkálatokat abban az esetben, ha a műszaki tennivalók ellátását a m. kir. földmívelésügyi minister vállalja magára.

A földmésőknek ajánlatukban holdanként külön egy-egyárat kell felajánlani azokra a területekre, amelyeket

1. a rendes kataszteri méterarányban (1:2880),
2. e méterarány kétszeresében (1:5760),
3. e méterarány felében (1:1440) fognak felmérni;
4. a tagosításba be nem vont belsőségeknek továbbá a község tulajdonát tevő, a 10. számú kispai dűlőcélű 150 hold és a Szitty nevű dűlőcélű 839 holdnyi urbéres legelő, összesen 1399 hold 1222. részlettel, területére, amelyekre csak az 1909. évi 30. I. M. számú rendelet 200. §-ában körülírt kiegészítő munkálatokat kell elvégezni.

A községnek az általános tagosítási eljárásba bevont tagosítandó területe mintegy 4176. kataszteri hold 5745. részlettel.

A földmérői munkálatokat az 1909. évi 30. I. M. számú rendelet 68. §-ának C. pontja értelmében vagyis a kataszteri felmérés és térképek alapján azok kiegészítésével kell elvégezni. Állami hozzájárulásnak lesz helye, s az a m. kir. 22. sz. felmérési felügyelőség 1827/1914. számú határozata szerint a földmérői díjak 10%-át teszi ki. A földmésők figyelmeztetnek, hogy ajánlatuk benyújtása előtt tájékozás végett a notán szükséges adatok beszerzése iránt forduljanak a 2. sz. felmérési felügyelőséghez.

Aradon, a kir. törvényszék mint urbéri bíróságnál, 1914. évi június hó 27-ik napján.

Dr. Jakó Sándor, s. k.
4189 tiszéki bírósági.

468—1914. g. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a téli színház butorainak újítása, új butorok szállítása és kapcsolatos kárpitos munkák biztositására iránt folyó év július hó

18-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtsést tart.

Bánatpénzül leteendő 500 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1914. évi július hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

469—1914. g. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1914/1915. évadra szükséges tűzifa fűrészelésre folyó év július hó 13-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtsést tart.

Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1914. évi július hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

7297—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A mind gyakrabban megismétlődő szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élővízcatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre, és az élővízcatornáinak annak takarítása folytán fenéktalaja, helyenként mélysege folytán változik és ujjonnan keletkező örvényei, áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyengébb uszók életére is a legnagyobb veszélyt képezi.

Mint hogy a Maros folyón létesített ingyenes fürdők mindenkinek rendelkezésére állanak és teljesen feleslegessé teszik az életveszéllyel járó szabadban való fürdést, a közönség életbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885. évi XXIII. t. cz. 25 §-a alapján Arad, szab. kir. város rendőrhatalóságának egész területén betiltom és figyelmeztetem a lakosságot hogy mindazok, akik e tilalom ellen vétnek, a hivatkozott törvény 185 §-a szerint fognak büntetetté válni. Egyidejűleg felkérem a szülőket, gyámokat, gondnokokat, a tanácsot tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és középiskolák igazgatóit, hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat, a rendeletben foglalt tilalomról tanítsák ki és ügyeljenek, hogy az szigoruan betartassák.

Arad, 1914. évi július hó 7-én.

Green s. k.
főkapitány.

18261—1914.

Hirdetmény

Közölni tesszük, hogy a m. kir. földmívelésügyi minister urnak erdősítési és csemete nevelési jutalmakra vonatkozó 16230—1914. sz. pályázati hirdetménye a városi levéltárban közszemlére ki van téve s az a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Arad, 1914. július 6.

A városi tanács.

A jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik tápláló és könnyen emészthető édesseget kárpitnak vacsorára. Kevés fáradsággal, kevés költséggel a nagy eredménnyel készíthető édessegek dr. Oetker puddingjaival. A porok különböző ízben, mint: vanília, málna, mandula, citrom, csokoládé kaphatók s a gyermekek kitűnő örömmel fogadják ezeket a tésztákat. Egy tizenöt filléres puddingporból fél liter tejjel, két tojással és öt deka cukorral négy-hat gyermek számára lehet kitűnő vacsorát készíteni. Ha a puddingot vagy gyümölcslevet, vagy tejszínnel szolgálják fel, ezek az alkalmatosságok még csak növelik a sütemény jó ízét és tápláló erejét. 1813

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenemű hófehérré való tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden e szakmába vágó fizletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. Telefon 592. szám.

236—1914. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

1. Arad sz. kir. város gazdasági széke nyilvános zárt írásbeli versenyárgyalást hirdet különböző asfalt járdák átöntésére, illetve újból építésére.

2. Ezen munkákra vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy 5 pecséttel lezárt és „Ajánlat Arad sz. kir. város különböző asfalt járdáinak átöntésére, illetve újbóli burkolására felváltat ellátott sértetlen borítékba helyezett ajánlatukat a gazdasági székhez címezve a gazdasági tanácsnokhoz 1914. évi július 20-ik napján d. e. 10 óráig a rendes hivatalos órák alatt nyújtandók be. A versenyárgyalás a fent jelelt napon és időben az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők; vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

3. Az ajánlatok csakis Arad sz. kir. város mérnöki hivatala által kiadott ajánlati mintán és költségvetési úrlapokon az egységáruk pontos kitüntetésével tehetők. Százalékos engedmények vagy felülfizetések kikötése tilos. Szabálytalan, távirati, elkésztett, vagy utóajánlatok nem fogadnak figyelembe vételni.

4. Az ajánlatokhoz az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz Arad sz. kir. város házi pénztáránál készpénzben, vagy a K. sz. 16. §-a 6. pontjában körülírt biztosítékképes értékpapirban történt letételekkel igazolva elismervény mellékelendő. A bánatpénz a jelzett pénztárnál hetköznapokon 9-től 12 óráig tehető le. Az ajánlatokhoz pénzt vagy értéket csatolni nem szabad. A munkát layers vállalkozó tartozik 5%-os bánatpénzét 10%-os biztosítékra kiegészíteni.

5. Azon pályázók, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megőrizhetőségüket a vállalatuk telepe, vagy lakásuk szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

6. Arad sz. kir. város fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül, az árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, vagy esetleg mellőzze és egyik ajánlattevő sem támaszthat igényt azért, mert ajánlata ei nem fogadtatott.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Az ajánlatban világosra és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja. A szállítandó munkához kizárólag honi anyag használandó.

7. A munkák teljesítésének, illetve az építés betejezésének határideje 1914. évi október hó 15.

8. Egyebekben a közszállítási szabályrendelet, a vállalati általános és részletes feltételek és a szerződési pontozatok irányadók. A műszaki művelet, versenyárgyalási hirdetés, ajánlati minta, költségvetési úrlapok Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában megtekinthetők és a koronáért kaphatók.

Arad, 1914. június 27.

A gazdasági szék.

Ezen rovatban minden szöveg-
szeri beiktatásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri u. 22.
Kiadóhivatali telefon: 357. sz.
Szerkesztőség: 567. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útjánon küldendők — a szövegben a szöveg eltér — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor megneveztetendő. Levélbeli megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kísérletben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban kívántra díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

**Az Aradi Közlöny részére
hirdetések felvételnek a kiadó-
hivatalban József főherceg-ut 22.
(Bejárat a Kossuth-szoborral szem-
ben.) Továbbá**

BUDAPESTEN:

Blockner I. IV., Semmelweis-u. 4. sz.
Gyórfi és Nagy VII., Erzsébet-körút 5. sz.
Janus és Társa V., Dorottya-u. 11. sz.
Mosse Rudolf VI., Andrássy-ut 2. sz.
Tenczer Gyula IV., Szervita-tér 8. sz.
Schwartz József VI., Andrássy-ut 7. sz.
Hegy Lajos VII., Király-u. 67. sz.
Eckstein Bernát VII., Erzsébet-körút 38.
Mezei Antal IV., Eskü-ut 5. sz.

NAGYVÁRADON:

Hegedűs Hírlapiroda Rákóczi-ut 5.

TEMESVÁR—BELVÁROSBAN:

Engel Jenő hirdetőiroda vállalata Jend
herceg-utca.

BÉCSBEN:

Haasenstein & Vogler I., Neuer-Markt No 3.
M. Duckes Nachf. I., Wollzeile No 9.
Rudolf Mosse I., Seilerstätte No 2.
Eduard Braun Rothenturmstr No 9.
Heinrich Schalek I., Wollzeile 11.
Bock & Herzfeld I., Adlergasse No 6.

BERLINBEN:

Dr. Jr. F. C. Eilmenreich Berlin-Vilmers-
dorf, Holsteinsche Str. 82.

**Arany apróhirdetésekre vonatkozó
szabványok, ahol a hirdetés mel-
lett: „Bővebbet, vagy cím a ki-
adóban” áll, közelebbi adatok
elváthatók az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalának előcsarnokában
elhelyezett táblán.**

LEVELEZÉS.

Előfizető.

Kívánsága szerint levél ment.

OKTATÁS.

Isr. Fininternátus Aradon.

Chorin Áron-utca 1. sz. felvesz
polg. gimnáziumi és reáliskolai
nyilvános és magántanuló benla-
kókat a jövő tanévre. Visszama-
radottak esetleg 2 osztályt is vé-
gezhetnek. Prospektust készséggel
küld az igazgatóság. 8898

INGATLAN.

Eladó magánház és üresterlek
Kossuth-utca 9. szám. 1765

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal masszioxónő
házakhoz ajánkozik. Kiss-u. 5.
4164

Bejáráshelyet

keresek egész napra. Minden házi
dolgot elvállalok. Tál-utca 4/c.
4163

Magyar-német

kisasszony gyermekek mellé ajánl-
kozik. Címeket a kiadóhivatalba
kér. 4169

Fehér varrónő

házakhoz ajánkozik. Ádámcsok
Mariska, Sarló-utca 16. 4142

ALKALMAZÁST NYER.

Kereskedő

ki a könyvelésben és üzletszerzés-
ben jártas, havi 60 korona fix és
az általa kötött üzletek után 1%
jutalékkal gyárban felvétetik. Je-
lentkezhetni naponta d. u. 4 óráig.
Cím a kiadóhivatalban. 4165

Életbiztosító társaság

fix fizetéssel és utó átállással
javalmazott üzletszerzőt keres.
Írásbeli ajánlatok „Fix” jelleggel
kiadóhivatal továbbít. 4178

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Ebédlő butorok

eladók, Aranykéz-utca 2. sz. a.
4172

Használt

malom berendezés megvételre ke-
restetik. Ajánlatok Ifj. Kállay
Nándor építész, Arad, címre kü-
lendők. 4038

Garantált

Aussig rézgátló kapható, Róth
József Arad, Eötvös-utca 8. Tele-
fon 63. 4053

Legfinomabb

szepességi málna-szörp kilónként
2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp
kilónként 2 korona. A citrom-szörp
egy-két evőkanálnyit mennyisége
alkalmas egy pohár legfinomabb
limonádé előállítására. Szeder-szörp
kilónként 2 kor. 40 fill. Ribizke-
szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kele-
men gyógyszertára Arad. Összes
készítményeink kaphatók Hehe
Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-
tárában. 1224

Nagymenyiségű

elsőrendű széna eladó. Codretin
Todorie Csigérgyarmat u. p. Apa-
telek. 4184

Egy doboz

100 darab hártyalon levélpapír, 50
papír és 50 selyempapír bősé-
sű boríték egy koronáért kapható In-
guss I. és Fia könyv- és papírke-
reskedésében. Telefon 517. 1941

ÜZLETEK.

Élelmiszer üzlet

olcsón eladó, Hunyady-utca 8. sz.
4160

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

egy elegánsan butorozott szobát
lehetőleg előszobával. Ajánlatok
ármegjelöléssel, Nagy Géza fény-
képészhez Arad. 4162

KIADÓ LAKÁS.

Deák Ferenc-u. 5. számú

házban az emeleten egy két szo-
bából álló garzon utcai lakás, iro-
dának is alkalmas, kiadó. 4182

Kiadó

egy 8 szobás utcai modern uri
lakás augusztus 1-re. Bővebbet
Leichner és Fleischer Szabadság-
tér 7. 4159

KÜLÖNFÉLE.

200, esetleg

800 birkára feles helyet keresek
októberre. Kiss Antal seprős. 4168

Nyarlalók figyelmébe:

Regények és ifjúságiratok félárban
Krausz Paulinnál, színházépület.
284

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar
megöregedni, használja a Földes-
féle Hair regeneratórt, ezen ké-
szítménytől minden ősz haj visz-
szanyeri eredeti színét. Nagy üveg
ára 2 korona. Földes gyógyszertár,
Aradon. Összes készítményeink
kaphatók Hehe Vilmos Batthyány-
utcai gyógyszertárában. 1224

Társat keresek

egy nagy partivétel kiadásához.
Komoly reflektánsok kik 8000 ko-
ronával rendelkeznek irjanak „Al-
kalmi társulás” jellegre e lap kiadó-
hivatalába. Rövid idő alatt 10-15
ezer korona biztos kereset! 4139

Ezerjőfű

gyomor elixír. Emésztési zavarok,
étvágytalanság, felfúvódás, gyo-
morégés, émelygés, hányás, hány-
inger, szédülés, gyomorgörögés,
székrekedés, bélrenyheség, bél-
férges (giliszták) bélbacteriumok
ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-
tárak Hehe Vilmos gyógyszertára
Aradon, Batthyány-utca és gutori
Földes Kelemen gyógyszertára Ara-
don, Deák Ferenc-utca. 5180

Mielőtt

bárhon is beszerezne

ruha- és cipő- szükségletét

keresse fel okvetlen

Korányi

ruhaáruházát, a Bohus-palotában

Mi megmutatjuk ön-
nek, hogy kevés pén-
zért is lehet jól, ele-
gánsan ruházkodni.

„Matteine”

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-43.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák,
intézetek, nagyobb magánlakások
féreg elleni biztosítását csekély
évi bérért. — Poloskák és ezek
petéinek végleges kiirtását egy
évi jótállás mellett. A tisztítandó
szobákból sem a butorzat, sem
semmi más nem távolíttatik el s
így az irtási munkákat a háztartás-
ban semmi kárt, vagy zavart nem
okoz! 3561

Nagy istálló

bérbeadó

Pécskai-ut 15. szám alatt.

Ingtalanforgalmi és Parcellázóbank

Petőfi-u. 1. szám.

Telefon 861. 4081

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ösmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Éles Arminnál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „